નામદાર સરકારે મંજુર કરેલાં નવાં ધોરણો પ્રમાણે

ધોરણ ૨ જાનું

શાળોપયોગી મુખગણિત

રચનાર

ખંડેરાવ માનાજી પવાર

હેડમાસ્તર મ્યુ૦ સ્કુલ નં ૧૬

સલાબતપુરા સુરત.

છપાવી પ્રસિદ્ધ કરનાર

ગુલામરસુલ ગુલામહુશેન

મુનશી મ્યુ૦ ઉર્દુ સ્કુલ નં ૪ થી

બડેખાની ગેટ સુરત

આવૃત્તિ ૧ લી — પ્રત ૨૦૦૦

સંવત ૧૯૭૦ — સને ૧૯૧૪

કીંમત રૂ ૦-૧-૬

નામદાર સરકારે મંજુર કરેલાં નવાં ધોરણો પ્રમાણે

ધોરણ ૨ જાનું

શાળોપયોગી મુખગણિત

રચનાર

ખંડેરાવ માનાજી પવાર

હેડમાસ્તર મ્યુ૦ સ્કુલ નં. ૧૬

સલાબતપુરા સુરત.

છપાવી પ્રસિદ્ધ કરનાર

ગુલામરસુલ ગુલામહુશેન

મુનશી મ્યુ૦ ઉર્દુ સ્કુલ નં ૪ થો

બડેખાંના ગેટ સુરત.

આવૃત્તિ ૧ લી   પ્રત ૨૦૦૦

સંવત ૧૯૭૦   સને ૧૯૧૪

કીંમત રૂ. ૦-૧-૬

છાપનાર—મટુભાઈ ભાઇદાસ.

છાપવાનું ઠેકાણું—ખુ. અ ના ધી સુરત "જૈન" પ્રિન્ટીગ પ્રેસ—ખપાટિયા ચકલા—સુરત.

પસિદ્ધ કરનાર—ગુલામરસુલ ગુલામહુશેન.

પસિદ્ધ કરવાનું ઠેકાણું—બેગમપુરા મુગવાનનો ટેકરો—સુરત.

અર્પણ પત્રિકા.

મહેરબાન પરમપૂજ્ય ~~માનવંતા~~ જનાબ

સૈયદ ફજલુદ્દીન ફખરૂદ્દીન કંટ્રાકટર સાહેબ

આસિ૦ ડે. એ. ઈ. સુરત વિભાગ

વિનતિ—

કેળવણીનું ખરૂં રહસ્ય સમજાવી આપે કેળવણી લેવામાં મને ઉત્તેજન આપ્યું અને પ્રસંગે પ્રસંગે તે સંબંધી યથાયોગ્ય મદદ આપી હાલ પણ મારા શિક્ષણના કામમાં યોગ્ય સલાહ આપતા રહો છો, અને મારૂં શ્રેય થાય એમ હંમેશ આપના શુદ્ધ અંતઃકરણમાં ઇચ્છો છો, માટે આપના એ અતિ ઉચ્ચ ઉપકારથી આભારી થઇ આ લઘુ પુસ્તક આપની સેવામાં સપ્રેમ અર્પણ કરૂં છું. માટે સ્વીકારી ઉપકૃત કરશોજી.

લી૦ સેવક

મુનશી ગુલામરસુલ ગુલામહુશેન.

પ્રકાશક

બે બોલ.

બીજું ધોરણ ઘણે ભાગે અન્ટ્રેન્ડ શિક્ષકોના હાથમાં સોંપાએલું હોય છે. માટે અન્ટ્રેન્ડ શિક્ષકો તેમજ બાળકો ઉભય સહેલાઇથી સમજી શકે એવા હેતુથી આ પુસ્તકની રચના કરી છે.

પહેલા ધોરણમાં શીખી ગએલા આંકનો વિશેષ ઉપયોગ આ ધોરણમાં કરવાનો હોવાથી તે આંક તથા કોઠાનું બધારણ સમજાવી બતાવ્યું છે કોઠા શીખવતા પહેલાં તેને લગતા સરવાળા બાદબાકી શીખવવાની રીત આગળ પહેલા ધોરણથી શરૂ થાય છે અને તે આ ધોરણના વિદ્યાર્થી સહેલથી સમજી શકે છે માટે તે રીત અહી આપી નથી; છતા તે રીત ભૂલી ન જાય માટે તપાસતા રહેવું. દરેક કોઠો તે મુજબ સમજાવ્યા બાદ તેનો વ્યવહારમા શી રીતે ઉપયોગ થાય છે, તે દર્શાવવા નીચેની મુખ્ય રીતોના દાખલા (અમે મનોયત્નમાં આપ્યા છે તેવા) પૂછવા

૧. સાદા ગુણાકાર,

૨. સાદા ભાગાકાર,

૩. નાણાની ધાતનો ઉપયોગ થાય એવા ગુણાકાર, અને ૪ નાણાની ધાતનો ઉપયોગ થાય એવા ભાગાકાર.

અમે જે ઉદાહરણો આપ્યા છે, તે માર્ગસૂચક છે. માત્ર તેટલાજ અને તે રીતના પૂછી બેસી રહેવું નહિ. સ્થળ અને પ્રસંગને અનુસરીને ઘણાં મનોયત્ન પૂછવાં.
આ પ્રમાણે એક કોઠો બરાબર તૈયાર થયા બાદ બીજો કોઠો લેવો

પૈસાના અધેલા, આનાના ઢબુ, રૂપીઆના અડધામાં દુના કોઠાનો, પૈસાની પાઇમાં તીના કોઠાનો, આનાના પૈસા, રૂપીઆની પાવલીમા ચોકના કોઠાનો; આનાના અધેલા ને રૂપીઆની બેઆનીમાં આઠુના કોઠાનો ઉપયોગ થાય છે. જો-કે એ કોઠા ધોરણ પહેલામાં આવી ગએલા છે છતાં નાણાની

ધાત સાથે સંબંધ જોડવા એ કોઠાનો ધાતમાં ઉપયોગ સમજાવવો.

અડધા, પાયા, દોઢા, અઢીઆ સંબંધી આરંભજ્ઞાન આપવા પ્રશ્નોત્તર દ્વારા સૂચન કર્યું છે. તે પ્રમાણે બરાબર સમજ પડે કે વસ્તુ પ્રત્યક્ષ રાખી તેના કોઠાની રચના સમજાવવી. ત્યાર પછી આગળ બતાવેલી મુખ્ય ચાર રીતોનો ઉપયોગ થાય એવા વ્યવહારૂ દાખલા પૂછવા.

વિદ્યાર્થીને ઉપલી ચાર રીતોના દાખલા સરળપણે ઉકેલતાં આવડ્યા બાદ એ રીતોના મિશ્રણથી બનેલા ઉદાહરણો પણ ઉકેલાવવા પ્રસંગે પ્રસંગે અમે પણ એમ કર્યું છે.

એ ધોરણના વિદ્યાર્થીને જેટલા આકની ખાસ જરૂર પડે છે તેટલા આક પણ આપેલા છે.

જાણવા જોગા સરવાળા, બાદબાકી અને ગુણાકાર પણ સહેલી રીતે કેમ કરવા તેની રીતો પણ આપી છે શિક્ષકો તેમજ વિદ્યાર્થીઓએ આ રીતોનો ત્યાગ કદી પણ કરવો નહિ; કારણ કે ડગલે ડગલે એનો ઉપયોગ થાય છે જ્યાં આવી રીતોને નજીવી ગણી વિદ્યાર્થીનું ધ્યાન ખેંચવામા નથી આવતુ ત્યા વિદ્યાર્થીઓ લાંબી લાંબી રીતો કરે છે તેથી ભૂલ થવાનો સંભવ રહે છે ને સમય પણ ઘણો વ્યતીત થાય છે

કોષ્ટકો જુદી જુદી રીતે મૂકવાનો મુખ્ય હેતુ એ છે કે એકજ બાબત જુદી જુદી રીતે વિદ્યાર્થી સમક્ષ મૂકવાથી જ્ઞાન સંગીન થઇ સ્મરણશક્તિને તસ્દી પડયા વગર યાદ રહી જાયછે.

આશા છે કે આ પુસ્તક શિક્ષકો અને વિદ્યાર્થીઓને લાભદાયક થઇ પડશે.

આ પુસ્તક સંબંધી યોગ્ય સૂચના મારા શિક્ષકબંધુઓ કે અન્ય સદ્‌ગૃહસ્થ તરફથી મળતાં બીજી આવૃત્તિમાં તેનો અમલ થશે.

સંવત્ ૧૯૭૦
શ્રાવણ સુદિ એકાદશી.
તા. ૨-૮-૧૪.

ખંડેરાવ માનાજી પવાર.

અગિઆરા.

૧૧×	૧=	૧૧	૧૨×	૧=	૧૨	૧૩×	૧=	૧૩	૧૪×	૧=	૧૪
૧૧	૨	૨૨	૧૨	૨	૨૪	૧૩	૨	૨૬	૧૪	૨	૨૮
૧૧	૩	૩૩	૧૨	૩	૩૬	૧૩	૩	૩૯	૧૪	૩	૪૨
૧૧	૪	૪૪	૧૨	૪	૪૮	૧૩	૪	૫૨	૧૪	૪	૫૬
૧૧	૫	૫૫	૧૨	૫	૬૦	૧૩	૫	૬૫	૧૪	૫	૭૦
૧૧	૬	૬૬	૧૨	૬	૭૨	૧૩	૬	૭૮	૧૪	૬	૮૪
૧૧	૭	૭૭	૧૨	૭	૮૪	૧૩	૭	૯૧	૧૪	૭	૯૮
૧૧	૮	૮૮	૧૨	૮	૯૬	૧૩	૮	૧૦૪	૧૪	૮	૧૧૨
૧૧	૯	૯૯	૧૨	૯	૧૦૮	૧૩	૯	૧૧૭	૧૪	૯	૧૨૬
૧૧	૧૦	૧૧૦	૧૨	૧૦	૧૨૦	૧૩	૧૦	૧૩૦	૧૪	૧૦	૧૪૦

૧૫×	૧=	૧૫	૧૬×	૧=	૧૬	૧૭×	૧=	૧૭
૧૫	૨	૩૦	૧૬	૨	૩૨	૧૭	૨	૩૪
૧૫	૩	૪૫	૧૬	૩	૪૮	૧૭	૩	૫૧
૧૫	૪	૬૦	૧૬	૪	૬૪	૧૭	૪	૬૮
૧૫	૫	૭૫	૧૬	૫	૮૦	૧૭	૫	૮૫
૧૫	૬	૯૦	૧૬	૬	૯૬	૧૭	૬	૧૦૨
૧૫	૭	૧૦૫	૧૬	૭	૧૧૨	૧૭	૭	૧૧૯
૧૫	૮	૧૨૦	૧૬	૮	૧૨૮	૧૭	૮	૧૩૬
૧૫	૯	૧૩૫	૧૬	૯	૧૪૪	૧૭	૯	૧૫૩
૧૫	૧૦	૧૫૦	૧૬	૧૦	૧૬૦	૧૭	૧૦	૧૭૦

૧૮×	૧=	૧૮	૧૯×	૧=	૧૯	૨૦×	૧=	૨૦
૧૮	૨	૩૬	૧૯	૨	૩૮	૨૦	૨	૪૦
૧૮	૩	૫૪	૧૯	૩	૫૭	૨૦	૩	૬૦
૧૮	૪	૭૨	૧૯	૪	૭૬	૨૦	૪	૮૦
૧૮	૫	૯૦	૧૯	૫	૯૫	૨૦	૫	૧૦૦
૧૮	૬	૧૦૮	૧૯	૬	૧૧૪	૨૦	૬	૧૨૦
૧૮	૭	૧૨૬	૧૯	૭	૧૩૩	૨૦	૭	૧૪૦
૧૮	૮	૧૪૪	૧૯	૮	૧૫૨	૨૦	૮	૧૬૦
૧૮	૯	૧૬૨	૧૯	૯	૧૭૧	૨૦	૯	૧૮૦
૧૮	૧૦	૧૮૦	૧૯	૧૦	૧૯૦	૨૦	૧૦	૨૦૦

એકવીસા.

૨૧×	૧=	૨૧	૨૨×	૧=	૨૨	૨૩×	૧=	૨૩	૨૪×	૧=	૨૪
૨૧	૨	૪૨	૨૨	૨	૪૪	૨૩	૨	૪૬	૨૪	૨	૪૮
૨૧	૩	૬૩	૨૨	૩	૬૬	૨૩	૩	૬૯	૨૪	૩	૭૨
૨૧	૪	૮૪	૨૨	૪	૮૮	૨૩	૪	૯૨	૨૪	૪	૯૬
૨૧	૫	૧૦૫	૨૨	૫	૧૧૦	૨૩	૫	૧૧૫	૨૪	૫	૧૨૦
૨૧	૬	૧૨૬	૨૨	૬	૧૩૨	૨૩	૬	૧૩૮	૨૪	૬	૧૪૪
૨૧	૭	૧૪૭	૨૨	૭	૧૫૪	૨૩	૭	૧૬૧	૨૪	૭	૧૬૮
૨૧	૮	૧૬૮	૨૨	૮	૧૭૬	૨૩	૮	૧૮૪	૨૪	૮	૧૯૨
૨૧	૯	૧૮૯	૨૨	૯	૧૯૮	૨૩	૯	૨૦૭	૨૪	૯	૨૧૬
૨૧	૧૦	૨૧૦	૨૨	૧૦	૨૨૦	૨૩	૧૦	૨૩૦	૨૪	૧૦	૨૪૦

૨૫×	૧=	૨૫	૨૬×	૧=	૨૬	૨૭×	૧=	૨૭
૨૫	૨	૫૦	૨૬	૨	૫૨	૨૭	૨	૫૪
૨૫	૩	૭૫	૨૬	૩	૭૮	૨૭	૩	૮૧
૨૫	૪	૧૦૦	૨૬	૪	૧૦૪	૨૭	૪	૧૦૮
૨૫	૫	૧૨૫	૨૬	૫	૧૩૦	૨૭	૫	૧૩૫
૨૫	૬	૧૫૦	૨૬	૬	૧૫૬	૨૭	૬	૧૬૨
૨૫	૭	૧૭૫	૨૬	૭	૧૮૨	૨૭	૭	૧૮૯
૨૫	૮	૨૦૦	૨૬	૮	૨૦૮	૨૭	૮	૨૧૬
૨૫	૯	૨૨૫	૨૬	૯	૨૩૪	૨૭	૯	૨૪૩
૨૫	૧૦	૨૫૦	૨૬	૧૦	૨૬૦	૨૭	૧૦	૨૭૦

૨૮×	૧=	૨૮				૩૦×	૧=	૩૦
૨૮	૨	૫૬	૨૯	૨		૩૦	૨	૬૦
૨૮	૩	૮૪	૨૯	૩	૮૭	૩૦	૩	૯૦
૨૮	૪	૧૧૨	૨૯	૪	૧૧૬	૩૦	૪	૧૨૦
૨૮	૫	૧૪૦	૨૯	૫	૧૪૫	૩૦	૫	૧૫૦
૨૮	૬	૧૬૮	૨૯	૬	૧૭૪	૩૦	૬	૧૮૦
૨૮	૭	૧૯૬	૨૯	૭	૨૦૩	૩૦	૭	૨૧૦
૨૮	૮	૨૨૪	૨૯	૮	૨૩૨	૩૦	૮	૨૪૦
૨૮	૯	૨૫૨	૨૯	૯	૨૬૧	૩૦	૯	૨૭૦
૨૮	૧૦	૨૮૦	૨૯	૧૦	૨૯૦	૩૦	૧૦	૩૦૦

અર્ધા.

૧×૦॥=૦॥	૧૧×૦॥=૫॥	૨૧×૦॥=૧૦॥	૩૧×૦॥=૧૫॥
૨ ૦॥ ૧	૧૨ ૦॥ ૬	૨૨ ૦॥ ૧૧	૩૨ ૦॥ ૧૬
૩ ૦॥ ૧॥	૧૩ ૦॥ ૬॥	૨૩ ૦॥ ૧૧॥	૩૩ ૦॥ ૧૬॥
૪ ૦॥ ૨	૧૪ ૦॥ ૭	૨૪ ૦॥ ૧૨	૩૪ ૦॥ ૧૭
૫ ૦॥ ૨॥	૧૫ ૦॥ ૭॥	૨૫ ૦॥ ૧૨॥	૩૫ ૦॥ ૧૭॥
૬ ૦॥ ૩	૧૬ ૦॥ ૮	૨૬ ૦॥ ૧૩	૩૬ ૦॥ ૧૮
૭ ૦॥ ૩॥	૧૭ ૦॥ ૮॥	૨૭ ૦॥ ૧૩॥	૩૭ ૦॥ ૧૮॥
૮ ૦॥ ૪	૧૮ ૦॥ ૯	૨૮ ૦॥ ૧૪	૩૮ ૦॥ ૧૯
૯ ૦॥ ૪॥	૧૯ ૦॥ ૯॥	૨૯ ૦॥ ૧૪॥	૩૯ ૦॥ ૧૯॥
૧૦ ૦॥ ૫	૨૦ ૦॥ ૧૦	૩૦ ૦॥ ૧૫	૪૦ ૦॥ ૨૦

૪૧×૦॥=૨૦॥	૫૧×૦॥=૨૫॥	૬૧×૦॥=૩૦॥	૭૧×૦॥=૩૫॥
૪૨ ૦॥ ૨૧	૫૨ ૦॥ ૨૬	૬૨ ૦॥ ૩૧	૭૨ ૦॥ ૩૬
૪૩ ૦॥ ૨૧॥	૫૩ ૦॥ ૨૬॥	૬૩ ૦॥ ૩૧॥	૭૩ ૦॥ ૩૬॥
૪૪ ૦॥ ૨૨	૫૪ ૦॥ ૨૭	૬૪ ૦॥ ૩૨	૭૪ ૦॥ ૩૭
૪૫ ૦॥ ૨૨॥	૫૫ ૦॥ ૨૭॥	૬૫ ૦॥ ૩૨॥	૭૫ ૦॥ ૩૭॥
૪૬ ૦॥ ૨૩	૫૬ ૦॥ ૨૮	૬૬ ૦॥ ૩૩	૭૬ ૦॥ ૩૮
૪૭ ૦॥ ૨૩॥	૫૭ ૦॥ ૨૮॥	૬૭ ૦॥ ૩૩॥	૭૭ ૦॥ ૩૮॥
૪૮ ૦॥ ૨૪	૫૮ ૦॥ ૨૯	૬૮ ૦॥ ૩૪	૭૮ ૦॥ ૩૯
૪૯ ૦॥ ૨૪॥	૫૯ ૦॥ ૨૯॥	૬૯ ૦॥ ૩૪॥	૭૯ ૦॥ ૩૯॥
૫૦ ૦॥ ૨૫	૬૦ ૦॥ ૩૦	૭૦ ૦॥ ૩૫	૮૦ ૦॥ ૪૦

૮૧×૦॥=૪૦॥	૯૧×૦॥=૪૫॥	૧૦૦×૦॥= ૫૦
૮૨ ૦॥ ૪૧	૯૨ ૦॥ ૪૬	૨૦૦ ૦॥ ૧૦૦
૮૩ ૦॥ ૪૧॥	૯૩ ૦॥ ૪૬॥	૩૦૦ ૦॥ ૧૫૦
૮૪ ૦॥ ૪૨	૯૪ ૦॥ ૪૭	૪૦૦ ૦॥ ૨૦૦
૮૫ ૦॥ ૪૨॥	૯૫ ૦॥ ૪૭॥	૫૦૦ ૦॥ ૨૫૦
૮૬ ૦॥ ૪૩	૯૬ ૦॥ ૪૮	૬૦૦ ૦॥ ૩૦૦
૮૭ ૦॥ ૪૩॥	૯૭ ૦॥ ૪૮॥	૭૦૦ ૦॥ ૩૫૦
૮૮ ૦॥ ૪૪	૯૮ ૦॥ ૪૯	૮૦૦ ૦॥ ૪૦૦
૮૯ ૦॥ ૪૪॥	૯૯ ૦॥ ૪૯॥	૯૦૦ ૦॥ ૪૫૦
૯૦ ૦॥ ૪૫	૧૦૦ ૦॥ ૫૦	૧૦૦૦ ૦॥ ૫૦૦

પાયા.

૧×૦ા=૦ા	૧૧×૦ા=૨ાા	૨૧×૦ા=૫ા	૩૧×૦ા=૭ાા
૨ ૦ા ૦ાા	૧૨ ૦ા ૩	૨૨ ૦ા ૫ાા	૩૨ ૦ા ૮
૩ ૦ા ૦ાાા	૧૩ ૦ા ૩ા	૨૩ ૦ા ૫ાાા	૩૩ ૦ા ૮ા
૪ ૦ા ૧	૧૪ ૦ા ૩ાા	૨૪ ૦ા ૬	૩૪ ૦ા ૮ાા
૫ ૦ા ૧ા	૧૫ ૦ા ૩ાાા	૨૫ ૦ા ૬ા	૩૫ ૦ા ૮ાાા
૬ ૦ા ૧ાા	૧૬ ૦ા ૪	૨૬ ૦ા ૬ાા	૩૬ ૦ા ૯
૭ ૦ા ૧ાાા	૧૭ ૦ા ૪ા	૨૭ ૦ા ૬ાાા	૩૮ ૦ા ૯ા
૮ ૦ા ૨	૧૮ ૦ા ૪ાા	૨૮ ૦ા ૭	૩૮ ૦ા ૯ાા
૯ ૦ા ૨ા	૧૯ ૦ા ૪ાાા	૨૯ ૦ા ૭ા	૩૯ ૦ા ૯ાાા
૧૦ ૦ા ૨ાા	૨૦ ૦ા ૫	૩૦ ૦ા ૭ાા	૪૦ ૦ા ૧૦

૪૧×૦ા=૧૦ા	૫૧×૦ા=૧૨ાાા	૬૧×૦ા=૧૫ા	૭૧×૦ા=૧૭ાાા
૪૨ ૦ા ૧૦ાા	૫૨ ૦ા ૧૩	૬૨ ૦ા ૧૫ાા	૭૨ ૦ા ૧૮
૪૩ ૦ા ૧૦ાાા	૫૩ ૦ા ૧૩ા	૬૩ ૦ા ૧૫ાાા	૭૩ ૦ા ૧૮ા
૪૪ ૦ા ૧૧	૫૪ ૦ા ૧૩ાા	૬૪ ૦ા ૧૬	૭૪ ૦ા ૧૮ાા
૪૫ ૦ા ૧૧ા	૫૫ ૦ા ૧૩ાાા	૬૫ ૦ા ૧૬ા	૭૫ ૦ા ૧૮ાાા
૪૬ ૦ા ૧૧ાા	૫૬ ૦ા ૧૪	૬૬ ૦ા ૧૬ાા	૭૬ ૦ા ૧૯
૪૭ ૦ા ૧૧ાાા	૫૭ ૦ા ૧૪ા	૬૭ ૦ા ૧૬ાાા	૭૭ ૦ા ૧૯ા
૪૮ ૦ા ૧૨	૫૮ ૦ા ૧૪ાા	૬૮ ૦ા ૧૭	૭૮ ૦ા ૧૯ાા
૪૯ ૦ા ૧૨ા	૫૯ ૦ા ૧૪ાાા	૬૯ ૦ા ૧૭ા	૭૯ ૦ા ૧૯ાાા
૫૦ ૦ા ૧૨ાા	૬૦ ૦ા ૧૫	૭૦ ૦ા ૧૭ાા	૮૦ ૦ા ૨૦

૮૧×૦ા=૨૦ા	૯૧×૦ા=૨૨ાાા	૧૦૦×૦ા= ૨૫
૮૨ ૦ા ૨૦ાા	૯૨ ૦ા ૨૩	૨૦૦ ૦ા ૫૦
૮૩ ૦ા ૨૦ાાા	૯૩ ૦ા ૨૩ા	૩૦૦ ૦ા ૭૫
૮૪ ૦ા ૨૧	૯૪ ૦ા ૨૩ાા	૪૦૦ ૦ા ૧૦૦
૮૫ ૦ા ૨૧ા	૯૫ ૦ા ૨૩ાાા	૫૦૦ ૦ા ૧૨૫
૮૬ ૦ા ૨૧ાા	૯૬ ૦ા ૨૪	૬૦૦ ૦ા ૧૫૦
૮૭ ૦ા ૨૧ાાા	૯૭ ૦ા ૨૪ા	૭૦૦ ૦ા ૧૭૫
૮૮ ૦ા ૨૨	૯૮ ૦ા ૨૪ાા	૮૦૦ ૦ા ૨૦૦
૮૯ ૦ા ૨૨ા	૯૯ ૦ા ૨૪ાાા	૯૦૦ ૦ા ૨૨૫
૯૦ ૦ા ૨૨ાા	૧૦૦ ૦ા ૨૫	૧૦૦૦ ૦ા ૨૫૦

દોઢા

૧×૧॥= ૧॥	૧૧×૧॥=૧૬॥	૨૧×૧॥=૩૧॥	૩૧×૧॥=૪૬॥
૨ ૧॥ ૩	૧૨ ૧॥ ૧૮	૨૨ ૧॥ ૩૩	૩૨ ૧॥ ૪૮
૩ ૧॥ ૪॥	૧૩ ૧॥ ૧૯॥	૨૩ ૧॥ ૩૪॥	૩૩ ૧॥ ૪૯॥
૪ ૧॥ ૬	૧૪ ૧॥ ૨૧	૨૪ ૧॥ ૩૬	૩૪ ૧॥ ૫૧
૫ ૧॥ ૭॥	૧૫ ૧॥ ૨૨॥	૨૫ ૧॥ ૩૭॥	૩૫ ૧॥ ૫૨॥
૬ ૧॥ ૯	૧૬ ૧॥ ૨૪	૨૬ ૧॥ ૩૯	૩૬ ૧॥ ૫૪
૭ ૧॥ ૧૦॥	૧૭ ૧॥ ૨૫॥	૨૭ ૧॥ ૪૦॥	૩૭ ૧॥ ૫૫॥
૮ ૧॥ ૧૨	૧૮ ૧॥ ૨૭	૨૮ ૧॥ ૪૨	૩૮ ૧॥ ૫૭
૯ ૧॥ ૧૩॥	૧૯ ૧॥ ૨૮॥	૨૯ ૧॥ ૪૩॥	૩૯ ૧॥ ૫૮॥
૧૦ ૧॥ ૧૫	૨૦ ૧॥ ૩૦	૩૦ ૧॥ ૪૫	૪૦ ૧॥ ૬૦

૪૧×૧॥=૬૧॥	૫×૧૧॥=૭૬॥	૬૧×૧॥= ૯૧॥	૭૧×૧॥=૧૦૬॥
૪૨ ૧॥ ૬૩	૫૨ ૧॥ ૭૮	૬૨ ૧॥ ૯૩	૭૨ ૧॥ ૧૦૮
૪૩ ૧॥ ૬૪॥	૫૩ ૧॥ ૭૯॥	૬૩ ૧॥ ૯૪॥	૭૩ ૧॥ ૧૦૯॥
૪૪ ૧॥ ૬૬	૫૪ ૧॥ ૮૧	૬૪ ૧॥ ૯૬	૭૪ ૧॥ ૧૧૧
૪૫ ૧॥ ૬૭॥	૫૫ ૧॥ ૮૨॥	૬૫ ૧॥ ૯૭॥	૭૫ ૧॥ ૧૧૨॥
૪૬ ૧॥ ૬૯	૫૬ ૧॥ ૮૪	૬૬ ૧॥ ૯૯	૭૬ ૧॥ ૧૧૪
૪૭ ૧॥ ૭૦॥	૫૭ ૧॥ ૮૫॥	૬૭ ૧॥ ૧૦૦॥	૭૭ ૧॥ ૧૧૫॥
૪૮ ૧॥ ૭૨	૫૮ ૧॥ ૮૭	૬૮ ૧॥ ૧૦૨	૭૮ ૧॥ ૧૧૭
૪૯ ૧॥ ૭૩॥	૫૯ ૧॥ ૮૮॥	૬૯ ૧॥ ૧૦૩॥	૭૯ ૧॥ ૧૧૮॥
૫૦ ૧॥ ૭૫	૬૦ ૧॥ ૯૦	૭૦ ૧॥ ૧૦૫	૮૦ ૧॥ ૧૨૦

૮૧×૧॥=૧૨૧॥	૯૧×૧॥=૧૩૬॥	૧૦૦×૧॥= ૧૫૦
૮૨ ૧॥ ૧૨૩	૯૨ ૧॥ ૧૩૮	૨૦૦ ૧॥ ૩૦૦
૮૩ ૧॥ ૧૨૪॥	૯૩ ૧॥ ૧૩૯॥	૩૦૦ ૧॥ ૪૫૦
૮૪ ૧॥ ૧૨૬	૯૪ ૧॥ ૧૪૧	૪૦૦ ૧॥ ૬૦૦
૮૫ ૧॥ ૧૨૭॥	૯૫ ૧॥ ૧૪૨॥	૫૦૦ ૧॥ ૭૫૦
૮૬ ૧॥ ૧૨૯	૯૬ ૧॥ ૧૪૪	૬૦૦ ૧॥ ૯૦૦
૮૭ ૧॥ ૧૩૦॥	૯૭ ૧॥ ૧૪૫॥	૭૦૦ ૧॥ ૧૦૫૦
૮૮ ૧॥ ૧૩૨	૯૮ ૧॥ ૧૪૭	૮૦૦ ૧॥ ૧૨૦૦
૮૯ ૧॥ ૧૩૩॥	૯૯ ૧॥ ૧૪૮॥	૯૦૦ ૧॥ ૧૩૫૦
૯૦ ૧॥ ૧૩૫	૧૦૦ ૧॥ ૧૫૦	૧૦૦૦ ૧॥ ૧૫૦૦

અઢીઆ.

૧×૨॥=		૨॥	૧૧×૨॥=		૨૭॥	૨૧×૨॥=		૫૨॥	૩૧×૨॥=		૭૭॥
૨	૨॥	૫	૧૨	૨॥	૩૦	૨૨	૨॥	૫૫	૩૨	૨॥	૮૦
૩	૨॥	૭॥	૧૩	૨॥	૩૨॥	૨૩	૨॥	૫૭॥	૩૩	૨॥	૮૨॥
૪	૨॥	૧૦	૧૪	૨॥	૩૫	૨૪	૨॥	૬૦	૩૪	૨॥	૮૫
૫	૨॥	૧૨॥	૧૫	૨॥	૩૭॥	૨૫	૨॥	૬૨॥	૩૫	૨॥	૮૭॥
૬	૨॥	૧૫	૧૬	૨॥	૪૦	૨૬	૨॥	૬૫	૩૬	૨॥	૯૦
૭	૨॥	૧૭॥	૧૭	૨॥	૪૨॥	૨૭	૨॥	૬૭॥	૩૭	૨॥	૯૨॥
૮	૨॥	૨૦	૧૮	૨॥	૪૫	૨૮	૨॥	૭૦	૩૮	૨॥	૯૫
૯	૨॥	૨૨॥	૧૯	૨॥	૪૭॥	૨૯	૨॥	૭૨॥	૩૯	૨॥	૯૭॥
૧૦	૨॥	૨૫	૨૦	૨॥	૫૦	૩૦	૨॥	૭૫	૪૦	૨॥	૧૦૦

૪૧×૨॥=		૧૦૨॥	૫૧×૨॥=		૧૨૭॥	૬૧×૨॥=		૧૫૨॥	૭૧×૨॥=		૧૭૭॥
૪૨	૨॥	૧૦૫	૫૨	૨॥	૧૩૦	૬૨	૨॥	૧૫૫	૭૨	૨॥	૧૮૦
૪૩	૨॥	૧૦૭॥	૫૩	૨॥	૧૩૨॥	૬૩	૨॥	૧૫૭॥	૭૩	૨॥	૧૮૨॥
૪૪	૨॥	૧૧૦	૫૪	૨॥	૧૩૫	૬૪	૨॥	૧૬૦	૭૪	૨॥	૧૮૫
૪૫	૨॥	૧૧૨॥	૫૫	૨॥	૧૩૭॥	૬૫	૨॥	૧૬૨॥	૭૫	૨॥	૧૮૭॥
૪૬	૨॥	૧૧૫	૫૬	૨॥	૧૪૦	૬૬	૨॥	૧૬૫	૭૬	૨॥	૧૯૦
૪૭	૨॥	૧૧૭॥	૫૭	૨॥	૧૪૨॥	૬૭	૨॥	૧૬૭॥	૭૭	૨॥	૧૯૨॥
૪૮	૨॥	૧૨૦	૫૮	૨॥	૧૪૫	૬૮	૨॥	૧૭૦	૭૮	૨॥	૧૯૫
૪૯	૨॥	૧૨૨॥	૫૯	૨॥	૧૪૭॥	૬૯	૨॥	૧૭૨॥	૭૯	૨॥	૧૯૭॥
૫૦	૨॥	૧૨૫	૬૦	૨॥	૧૫૦	૭૦	૨॥	૧૭૫	૮૦	૨॥	૨૦૦

૮૧×૨॥=		૨૦૨॥	૯૧×૨॥=		૨૨૭॥	૧૦૦×૨॥=		૨૫૦
૮૨	૨॥	૨૦૫	૯૨	૨॥	૨૩૦	૨૦૦	૨॥	૫૦૦
૮૩	૨॥	૨૦૭॥	૯૩	૨॥	૨૩૨॥	૩૦૦	૨॥	૭૫૦
૮૪	૨॥	૨૧૦	૯૪	૨॥	૨૩૫	૪૦૦	૨॥	૧૦૦૦
૮૫	૨॥	૨૧૨॥	૯૫	૨॥	૨૩૭॥	૫૦૦	૨॥	૧૨૫૦
૮૬	૨॥	૨૧૫	૯૬	૨॥	૨૪૦	૬૦૦	૨॥	૧૫૦૦
૮૭	૨॥	૨૧૭॥	૯૭	૨॥	૨૪૨॥	૭૦૦	૨॥	૧૭૫૦
૮૮	૨॥	૨૨૦	૯૮	૨॥	૨૪૫	૮૦૦	૨॥	૨૦૦૦
૮૯	૨॥	૨૨૨॥	૯૯	૨॥	૨૪૭॥	૯૦૦	૨॥	૨૨૫૦
૯૦	૨॥	૨૨૫	૧૦૦	૨॥	૨૫૦	૧૦૦૦	૨॥	૨૫૦૦

પોણા.

૧×૦।।।=૦।।।	૧૧×૦।।।= ૮।	૨૧×૦।।।=૧૫।।।	૩૧×૦।।।=૨૩।
૨ ૦।।। ૧।।	૧૨ ૦।।। ૯	૨૨ ૦।।। ૧૬।।	૩૨ ૦।।। ૨૪
૩ ૦।।। ૨।	૧૩ ૦।।। ૯।।।	૨૩ ૦।।। ૧૭।	૩૩ ૦।।। ૨૪।।।
૪ ૦।।। ૩	૧૪ ૦।।। ૧૦।।	૨૪ ૦।।। ૧૮	૩૪ ૦।।। ૨૫।।
૫ ૦।।। ૩।।।	૧૫ ૦।।। ૧૧।	૨૫ ૦।।। ૧૮।।।	૩૫ ૦।।। ૨૬।
૬ ૦।।। ૪।।	૧૬ ૦।।। ૧૨	૨૬ ૦।।। ૧૯।।	૩૬ ૦ ।। ૨૭
૭ ૦।।। ૫।	૧૭ ૦।।। ૧૨।।।	૨૭ ૦।।। ૨૦।	૩૭ ૦।।। ૨૭।।।
૮ ૦।।। ૬	૧૮ ૦।।। ૧૩।।	૨૮ ૦।।। ૨૧	૩૮ ૦।।। ૨૮।।
૯ ૦।।। ૬।।।	૧૯ ૦।।। ૧૪।	૨૯ ૦।।। ૨૧।।।	૩૯ ૦।।। ૨૯।
૧૦ ૦।।। ૭।।	૨૦ ૦।।। ૧૫	૩૦ ૦।।। ૨૨।।	૪૦ ૦।।। ૩૦

૪૧×૦।।।=૩૦।।।	૫૧×૦।।।=૩૮।	૬૧×૦।।।=૪૫।।।	૭૧×૦।।।=૫૩।
૪૨ ૦।।। ૩૧।।	૫૨ ૦।।। ૩૯	૬૨ ૦।।। ૪૬।।	૭૨ ૦।।। ૫૪
૪૩ ૦।।। ૩૨।	૫૩ ૦।।। ૩૯।।।	૬૩ ૦।।। ૪૭।	૭૩ ૦।।। ૫૪।।।
૪૪ ૦।।। ૩૩	૫૪ ૦।।। ૪૦।।	૬૪ ૦।।। ૪૮	૭૪ ૦।।। ૫૫।।
૪૫ ૦।।। ૩૩।।।	૫૫ ૦।।। ૪૧।	૬૫ ૦।।। ૪૮।।।	૭૫ ૦।।। ૫૬।
૪૬ ૦।।। ૩૪।।	૫૬ ૦।।। ૪૨	૬૬ ૦।।। ૪૯।।	૭૬ ૦।।। ૫૭
૪૭ ૦।।। ૩૫।	૫૭ ૦।।। ૪૨।।।	૬૭ ૦।।। ૫૦।	૭૭ ૦।।। ૫૭।।।
૪૮ ૦।।। ૩૬	૫૮ ૦।।। ૪૩।।	૬૮ ૦।।। ૫૧	૭૮ ૦।।। ૫૮।।
૪૦ ૦।।। ૩૬।।।	૫૯ ૦।।। ૪૪।	૬૯ ૦।।। ૫૧।।।	૭૯ ૦।।। ૫૯।
૫૦ ૦।।। ૩૭।।	૬૦ ૦।।। ૪૫	૭૦ ૦।।। ૫૨।।	૮૦ ૦।।। ૬૦

૮૧×૦।।।=૬૦।।।	૯૧×૦।।।=૬૮।	૧૦૦×૦।।।= ૭૫
૮૨ ૦।।। ૬૧।।	૯૨ ૦।।। ૬૯	૨૦૦ ૦।।। ૧૫૦
૮૩ ૦।।। ૬૨।	૯૩ ૦।।। ૬૯।।।	૩૦૦ ૦।।। ૨૨૫
૮૪ ૦।।। ૬૩	૯૪ ૦।।। ૭૦।।	૪૦૦ ૦।।। ૩૦૦
૮૫ ૦।।। ૬૩।।।	૯૫ ૦।।। ૭૧।	૫૦૦ ૦।।। ૩૭૫
૮૬ ૦।।। ૬૪।।	૯૬ ૦।।। ૭૨	૬૦૦ ૦।।। ૪૫૦
૮૭ ૦।।। ૬૫।	૯૭ ૦।।। ૭૨।।।	૭૦૦ ૦।।। ૫૨૫
૮૮ ૦।।। ૬૬	૯૮ ૦।।। ૭૩।।	૮૦૦ ૦।।। ૬૦૦
૮૯ ૦।।। ૬૬।।।	૯૯ ૦।।। ૭૪।	૯૦૦ ૦।।। ૬૭૫
૯૦ ૦।।। ૬૭।।	૧૦૦ ૦।।। ૭૫	૧૦૦૦ ૦।।। ૭૫૦

સવાયા.

૧×	૧।=	૧।	૧૧×	૧।=	૧૩॥।	૨૧×	૧।=	૨૬।	૩૧×	૧।=	૩૮॥।
૨	૧।	૨॥	૧૨	૧।	૧૫	૨૨	૧।	૨૭॥	૩૨	૧।	૪૦
૩	૧।	૩॥।	૧૩	૧।	૧૬।	૨૩	૧।	૨૮॥।	૩૩	૧।	૪૧।
૪	૧।	૫	૧૪	૧।	૧૭॥	૨૪	૧।	૩૦	૩૪	૧।	૪૨॥
૫	૧।	૬।	૧૫	૧।	૧૮॥।	૨૫	૧।	૩૧।	૩૫	૧।	૪૩॥।
૬	૧।	૭॥	૧૬	૧।	૨૦	૨૬	૧।	૩૨॥	૩૬	૧।	૪૫
૭	૧।	૮॥।	૧૭	૧।	૨૧।	૨૭	૧।	૩૩॥।	૩૭	૧।	૪૬।
૮	૧।	૧૦	૧૮	૧।	૨૨॥	૨૮	૧।	૩૫	૩૮	૧।	૪૭॥
૯	૧।	૧૧।	૧૯	૧।	૨૩॥।	૨૯	૧।	૩૬।	૩૯	૧।	૪૮॥।
૧૦	૧।	૧૨॥	૨૦	૧।	૨૫	૩૦	૧।	૩૭॥	૪૦	૧।	૫૦

૪૧×	૧।=	૫૧।	૫૧×	૧।=	૬૩॥।	૬૧×	૧।=	૭૬।	૭૧×	૧।=	૮૮॥।
૪૨	૧।	૫૨॥	૫૨	૧।	૬૫	૬૨	૧।	૭૭॥	૭૨	૧।	૯૦
૪૩	૧।	૫૩॥।	૫૩	૧।	૬૬।	૬૩	૧।	૭૮॥।	૭૩	૧।	૯૧।
૪૪	૧।	૫૫	૫૪	૧।	૬૭॥	૬૪	૧।	૮૦	૭૪	૧।	૯૨॥
૪૫	૧।	૫૬।	૫૫	૧।	૬૮॥।	૬૫	૧।	૮૧।	૭૫	૧।	૯૩॥।
૪૬	૧।	૫૭॥	૫૬	૧।	૭૦	૬૬	૧।	૮૨॥	૭૬	૧।	૯૫
૪૭	૧।	૫૮॥।	૫૭	૧।	૭૧।	૬૭	૧।	૮૩॥।	૭૭	૧।	૯૬।
૪૮	૧।	૬૦	૫૮	૧।	૭૨॥	૬૮	૧।	૮૫	૭૮	૧।	૯૭॥
૪૯	૧।	૬૧।	૫૯	૧।	૭૩॥।	૬૯	૧।	૮૬।	૭૯	૧।	૯૮॥।
૫૦	૧।	૬૨॥	૬૦	૧।	૭૫	૭૦	૧।	૮૭॥	૮૦	૧।	૧૦૦

૮૧×	૧।=	૧૦૧।	૯૧×	૧।=	૧૧૩॥।	૧૦૦×	૧।=	૧૨૫
૮૨	૧।	૧૦૨॥	૯૨	૧।	૧૧૫	૨૦૦	૧।	૨૫૦
૮૩	૧।	૧૦૩॥।	૯૩	૧।	૧૧૬।	૩૦૦	૧।	૩૭૫
૮૪	૧।	૧૦૫	૯૪	૧।	૧૧૭॥	૪૦૦	૧।	૫૦૦
૮૫	૧।	૧૦૬।	૯૫	૧।	૧૧૮॥।	૫૦૦	૧।	૬૨૫
૮૬	૧।	૧૦૭॥	૯૬	૧।	૧૨૦	૬૦૦	૧।	૭૫૦
૮૭	૧।	૧૦૮॥।	૯૭	૧।	૧૨૧।	૭૦૦	૧।	૮૭૫
૮૮	૧।	૧૧૦	૯૮	૧।	૧૨૨॥	૮૦૦	૧।	૧૦૦૦
૮૯	૧।	૧૧૧।	૯૯	૧।	૧૨૩॥।	૯૦૦	૧।	૧૧૨૫
૯૦	૧।	૧૧૨॥	૧૦૦	૧।	૧૨૫	૧૦૦૦	૧।	૧૨૫૦

ચલણી નાણાનું કોષ્ઠક.

આ કોષ્ઠક શીખવતી વખતે પાઇ, અધેલા, પૈસા ઢબુ, આની, બેઆની, પાવલી, અડધા, રૂપીઆ, અર્ધીગેણી, અને ગેણી હાજર રાખવાં.

૧॥ પાઇ=૧ અધેલો.
૩ પાઇ=૧ પૈસો.
૨ પૈસા=૧ ઢબુ
૪ પૈસા=૧ આનો=૧ આની
૮ પૈસા=૧ બેઆની
૪ આના=૧ પાવલી.
૮ આના=૧ અડધો
૧૬ આના=૧ રૂપીઓ.
૭॥ રૂપીઆ=૧ અર્ધીગેણી.
૧૫ રૂપીઆ=૧ ગેણી.

---

૧ અધેલો=૧ અર્ધો પૈસો.
૨ અધેલા=૧ પૈસો.
૪ અધેલા=૨ પૈસા.
૬ અધેલા=૩ પૈસા.
૮ અધેલા=૪ પૈસા.

---

૩ પાઇ=૧ પૈસો.
૬ પાઇ=૨ પૈસા.
૯ પાઇ=૩ પૈસા.
૧૨ પાઇ=૪ પૈસા.

---

૧ પૈસો=૦। આનો.
૨ પૈસા=૦॥ આનો.
૩ પૈસા=૦॥। આનો.
૪ પૈસા=૧ આનો.

---

૧ ઢબુ=૦॥ આનો.
૨ ઢબુ=૧ આનો.

---

૧૯૨ પાઇ=૧ રૂપીઓ.
૧૨૮ અધેલા=૧ રૂપીઓ.
૬૪ પૈસા=૧ રૂપીઓ.
૩૨ ઢબુ=૧ રૂપીઓ.
૧૬ આની=૧ રૂપીઓ.
૮ બેઆની=૧ રૂપીઓ.
૪ પાવલી=૧ રૂપીઓ.
૨ અડધા=૧ રૂપીઓ.

નીચેની ધાતો છોકરાઓ પાસે તોલ કરાવી સમજાવવી અને તેમનીજ કને કોષ્ટકો તૈયાર કરાવી પાટીઓ પર અનુક્રમે લખાવવા. આથી સમજ સાથે ધાતનું સચોટ જ્ઞાન થશે.

શેરની ધાત.

૨ અચ્છેર=૧ શેર.
૪ પાશેર=૧ શેર.
૮ નવટાંક=૧ શેર.
૧૬ અધોળ=૧ શેર.
૪૦ રૂપીઆભાર=૧ શેર.
૭૨ પૈસાભાર=૧ શેર.

---

૧ અચ્છેર=ાા શેર.
૨ અચ્છેર=૧ શેર.

---

૧ પાશેર=ા શેર
૨ પાશેર=ાા શેર.
૩ પાશેર=ાાા શેર.
૪ પાશેર=૧ શેર.

---

૨ નવટાક=ા શેર.
૪ નવટાંક=ાા શેર.
૬ નવટાક=ાાા શેર.
૮ નવટાંક=૧ શેર.

---

૪ અધોળ=ા શેર
૮ અધોળ=ાા શેર.
૧૨ અધોળ=ાાા શેર.
૧૬ અધોળ=૧ શેર.

૪ાા પૈસાભાર=અધોળ.
૯ પૈસાભાર=નવટાંક.
૧૮ પૈસાભાર=પાશેર.
૩૬ પૈસાભાર=અચ્છેર.
૫૪ પૈસાભાર=પોણો શેર
૭૨ પૈસાભાર=શેર.

૨ાા રૂપીઆભાર=અધોળ.
૫ રૂપીઆભાર=નવટાંક.
૧૦ રૂપીઆભાર=પાશેર.
૨૦ રૂપીઆર=અચ્છેર.
૩૦ રૂપીઆભાર=પોણો શેર.
૪૦ રૂપીઆભાર=શેર.

---

૪૦ રૂપીઆભાર=૧ શેર.
૮૦ રૂપીઆભાર=૨ શેર.
૧૨૦ રૂપીઆભાર=૩ શેર.
૧૬૦ રૂપીઆભાર=૪ શેર.
૨૦૦ રૂપીઆભાર=૫ શેર.
૨૪૦ રૂપીઆભાર=૬ શેર.
૨૮૦ રૂપીઆભાર=૭ શેર.
૩૨૦ રૂપીઆભાર=૮ શેર.
૩૬૦ રૂપીઆભાર=૯ શેર.
૪૦૦ રૂપીઆભાર=૧૦ શેર.

---

૪૦ શેર=૧ મણ.
૮૦ શેર=૨ મણ.
૧૨૦ શેર=૩ મણ.
૧૬૦ શેર=૪ મણ.
૨૦૦ શેર=૫ મણ.
૨૪૦ શેર=૬ મણ.
૨૮૦ શેર=૭ મણ.
૩૨૦ શેર=૮ મણ.
૩૬૦ શેર=૯ મણ.
૪૦૦ શેર=૧૦ મણ.

સરવાળા બાદબાકી.

(૧) પૂરા દશકવાળી બે સંખ્યાનો સરવાળો કરવો હોય તો દશકનો સરવાળો કરી મીંડું ચઢાવવું.

જેમકે ૪૦માં ૩૦ ઉમેરવા હોય તો ૪ ને ૩ દશકના સરવાળા ૭ ઉપર મીંડું ચડાવતાં ૭૦ સરવાળો થયો.

મનોયત્ન ૧.

૧. એક કલાસમાં ૨૦ છોકરા છે ને બીજી કલાસમાં ૩૦ છોકરા છે તો કુલ છોકરા કેટલા ?

૨. રામભાઇ મહીને રૂા. ૪૦ કમાય ને સામભાઇ મહીને રૂા. ૩૦ કમાય તો બંને મહીનામાં શું કમાય ?

૩. મગનલાલ પાસે ૫૦ કેરી હતી ને છગનલાલે ૩૦ આપી તો મગનલાલ પાસે કેટલી કેરી થઇ ?

૪. મોતીલાલ પાસે મગનલાલ ૨૦ રૂા. માગે છે ને માણેકલાલ રૂા. ૭૦ માગે છે તો તેને દેવું કેટલું ?

---

(૨) પૂરા દશકવાળી બે સંખ્યાની બાદબાકી કરવી હોય તો દશકની બાદબાકી કરી મીંડું ચઢાવવું.

જેમકે ૬૦માંથી ૪૦ બાદ કરવાને ૬ દશકમાંથી ૪ દશક બાદ કર્યા તો ૨ દશક રહ્યા તેપર મીંડું ચઢાવ્યું તો ૨૦ થયા.

મનોયત્ન ૨.

૧. ૪૦ છોકરામાંથી ૧૦ નાપાસ થાય તો પાસ કેટલા ?

૨. ૬૦ કેરીમાંથી ૨૦ કેરી ખવાઇ ગઇ તો બાકી કેટલી રહી ?

૩. ૭૦ ગજ કપડામાંથી ૪૦ ગજ વાપરીએ તો કેટલું રહે ?

૪. ૩૦ સોપારીમાંથી ૨૦ સોપારી વપરાઇ તો કેટલી રહી ?

---

(૩) કોઈ બે આંકડાની સંખ્યામાં પુરા દશકવાળી સંખ્યા ઉમેરવી હોય તો બંનેના દશકનો સરવાળો કરી તેમાં એકમ ઉમેરવા,

જેમકે ૮૦ ને ૫૬નો સરવાળો કરવો હોય તો ૮ ને ૫ દશકના સરવાળા ૧૩ દશક એટલે ૧૩૦ માં ૬ ઉમેર્યા તો ૧૩૬ થયા.

મનોયત્ન ૩.

૧ એક કલાસમાં ૪૪ ને બીજી કલાસમાં ૬૦ છોકરા તો કુલ કેટલા ?
૨ ૪૦ કેરીમાં બીજી ૫૯ કેરી ઉમેરીએ તો કેટલી થાય ?
૩ ૯૪ મણુકામાં ૫૦ મણુકા ઉમેરો
૪ ૭૦ જમરૂખમાં ૩૪ જમરૂખ નાંખીએ તો કેટલા થાય ?

---

(૪) *બે આંકડાની સંખ્યાનો સરવાળો કરવો હોય તો મોટી સખ્યામાં નાનીના દશક ઉમેરવા પછી એકમ ઉમેરવા.

જેમકે ૩૭ ને ૮૪ નો સરવાળો કરવો હોય તો મોટી ૮૪માં નાની ૩૪ના ૩ દશક ઉમેર્યા તો ૧૧૪ થયા. તેમાં ૭ એકમ મેળવતાં ૧૨૧ આવ્યા.

મનોયત્ન ૪.

૧ ૪૬માં ૮૪ મણુકા ઉમેરીએ તો કેટલા થાય ?
૨ ૫૨ને ૬૧ કાગળ મળી કેટલા થાય ?

---

*બે સંખ્યાનો સરવાળો કરવો હોય તો મોટી પહેલી લેવી ને નાની બીજી લેવી.

૩ ૭૩ નારંગી હતી ને બીજી ૫૨ લાવ્યા તો કુલ કેટલી થઇ?
૪ ૬૬ સંતરાંમાં ૩૪ સંતરાં નાંખીએ તો કેટલા થાય ?

---

(૫) બે આંકડાની સંખ્યાની બાદબાકી કરવી હોય તો મોટી સખ્યામાંથી નાનીના દશક બાદ કરવા; પછી તેમાંથી એકમ બાદ કરવા.

જેમકે ૭૨ માંથી ૩૪ બાદ કરવા હોય ૭૨ માંથી ૩૪ના ૩ દશક બાદ કર્યા તો ૪૨ આવ્યા. તેમાંથી ૪ બાદ કર્યા તો ૩૮ થયા.

મનોયત્ન ૫

૧ ૭૩ છોકરામાંછી ૪૬ ને રજા આપી તો કેટલા રહ્યા ?
૨ ૯૬ કેરીમાંથી ૫૪ કેરી ખવાઇ તો કેટલી રહી ?
૩ ૪૧માં કેટલા ઉમેરીએ તો ૬૯ આવે ?
૪ ૮૦ દ્રાક્ષમાંથી ૩૭ બગડી ગઇ તો ખાવા લાયક કેટલી ?

ગુણાકાર.

(૬) બે સરખી સંખ્યાનો સરવાળો કરવો હોય તો દુની પલાખી ભણવી.

જેમકે ૮માં ૮ ઉમેરવા હોય તો ૮ દૂ=૧૬ આવે.

મનોયત્ન ૬.

૧ ૧૩ રૂપીઆમાં ૧૩ રૂા. ઉમેરીએ તો કેટલા થાય ?
૨ ૧૭ ચોપડીમાં ૧૭ ચોપડી ઉમેરીએ તો કેટલી થાય ?
૩ ૨૨ છોકરાની બે કલાસ છે તો કુલ છોકરા કેટલા ?
૪ ૨૭ રૂા.ની ૨ ઢગલીમાં રૂપીઆ કેટલા ?

કોઈ રકમને પૂરા દશાકે ગુણવા હોય તો દશાકના આંકડાએ ગુણી ઉપર મીંડું ચઢાવવું.

જેમકે ૨૭ ને ૨૦ એ ગુણવા હોય તો ૨૭×૨=૫૪ ઉપર મીંડું ચઢાવ્યું તો ૫૪૦ થયા.

મનોયત્ન ૭.

૧ ૧૬ છોકરાનાં હાથ પગનાં આંગળાં કેટલાં ?

૨ ૨૮ રૂપીઆની ૩૦ ઢગલીમાં કેટલા રૂપીઆ ?

૩ ૧૭ ગજના ૪ કકડામાં કેટલા ગજ કપડું હશે ?

૪ ૫૦ ચોપડીની ૨૨ ઢગલી કરી તો કુલ ચોપડી કેટલી ?

૫। દશક એટલે ૩॥. અડધો દશક એટલે ૫ અને પોણો દશક એટલે ૭॥.

(૮) કોઇ રકમને ૫, ૧૫, ૨૫ એ ગુણવા હોય તો ૦॥, ૧॥, ૨॥ એ ગુણી ગુણાકાર જેટલા દશક સમજવા.

જેમકે ૧૨ ને ૫ એ ગુણવા હોય તો ૧૨×૦॥=૬ દશક એટલે ૬૦. ૨૩ને ૧૫ એ ગુણવા હોય તો ૨૩×૧॥=૩૪॥ દશક એટલે ૩૪૫. ૩૭ને ૨૫ એ ગુણવા હો તો ૩૭×૨॥= ૯૨॥ દશક એટલે ૯૨૫.

મનોયત્ન ૯.

૧ એક છોકરાને ૫ કેરી આપીએ તો ૨૬ છોકરાને કેટલી આપવી?

૨ ૧૫ છોકરાની એક હાર લેખે ૪૬ હારમાં કેટલા છોકરા ?

૩ ૬૭ રૂપીઆની ૧૫ ઢગલીમા રૂપીઆ કેટલા ?

૪ ૨૫ રૂપીઆની ૫૨ ચોકડમાં કેટલા રૂપીઆ ?

અગિઆરા.

પ્રથમ અગિઆર મણકાની દશ સેર તૈયાર કરવી.

શીખવવાની રીત.							પાટીઆ પર લખવાની રીત.		
૧૧	મણકાની	૧	સેરમાં	૧૧	મણકા	માટે	૧૧×૧=૧૧		
૧૧	,,	૨	,,	૨૨	,,	,,	૧૧	૨	૨૨
૧૧	,,	૩	,,	૩૩	,,	,,	૧૧	૩	૩૩
૧૧	,,	૪	,,	૪૪	,,	,,	૧૧	૪	૪૪
૧૧	,,	૫	,,	૫૫	,,	,,	૧૧	૫	૫૫
૧૧	,,	૬	,,	૬૬	,,	,,	૧૧	૬	૬૬
૧૧	,,	૭	,,	૭૭	,,	,,	૧૧	૭	૭૭
૧૧	,,	૮	,,	૮૮	,,	,,	૧૧	૮	૮૮
૧૧	,,	૯	,,	૯૯	,,	,,	૧૧	૯	૯૯
૧૧	,,	૧૦	,,	૧૦૦	,,	,,	૧૧	૧૦	૧૦૦

સમોયત્ન ૯.

૧. એક જાળીમા ૧૧ સળીઆ તો ૪ જાળીમાં કેટલા ?

૨. દરેક શેરડીના ૧૧ કુકડા કરતાં ૮ શેરડીના કેટલા થશે ?

૩. ૬૬ મણકામાંથી ૧૧ અગિઆરની કેટલી હાર થાય ?

૪. ૯૯ કાગળ ૧૧ છોકરાને સરખે ભાગે વહેંચી આપો.

૫. ૫ આને શેર શીખંડ મળે તો ૧૧ શેરની કિમત શી ?

૬ આના ૩૩ની ૧૧ શેર બરફી લીધી તો ૧ શેરનો ભાવ શો ?

૭. ૭ પાઇની ૧ શેરડી મળે તો ૧૧ શેરડીનું શું ?

૮. ૧૧ આને શેર ઘી મળે તો ૯૯ આનાનું કેટલું આવે ?

બારા.*

અગિઆર મણકાની ૧૦ સેરમાં એકેક મણકો છોકરાએ
કને ઉમેરાવી ૧૨ બાર મણકાની સેર તૈયાર કરાવવી.
પછી ઉપર ગુજબ કોઠો શીખવવો. આ પ્રમાણે આગળ
પણ સમજવું.

મનોયત્ન ૧૦

૧ એક ટોપલીમાં ૧૨ કેરી ભરીએ તો ૬ ટોપલીમાં કેટલી ભરાય?
૨ એક હારમાં ૧૨ ગુલાબ હોય તો એવા ૯ હારમાં કેટલા ?
૩ એક પાટલીપર ૪ છોકરા બેસે તો ૪૮ છોકરા માટે
કેટલી પાટલી જોઇએ ?
૪ ૯૬ પતાસાં ૮ છોકરાને સરખે ભાગે વહેંચી આપો.
૫ ૭ આનાની પાઇ કેટલી ? ૯ આનાની પાઇ કેટલી ?
૬ ૧૨ આને શેર ઘી મળે તો ૭ શેરનું શું ?
૭ ૭૨ પાઇના આના કેટલા ? ૧૨૦ પાઇના આના કેટલા ?
૮ ૧૨ શેર દૂધના ૧૦ આના, તો શેરનો ભાવ શો ?

તેરા.

મનોયત્ન ૧૧

૧. છોકરા દીઠ ૪ નારંગી આપીએ તો ૧૩ છોકરાને કેટલી?
૨. એક બારીમાં ૯ સળીઆ તો એવી ૧૩ બારીમા કેટલા?
૩. ૯૧ ગજ માદરપાટમાંથી ૭ ગજની કેટલી પોતડી બને ?

---

* આ કોઠો પાઇના આના અને આનાની પાઇ બનાવવાના ઉપયોગમાં આવે છે. માટે પાઇના આના કે પાઇ બનાવવાની શરૂઆત અહીંથીજ કરવી.

૪. ૧૧૭ પતાસાં ૧૩ છોકરાને સરખે ભાગે વહેંચી આવો.
૫. કારેલાં ૫ પૈસે શેર વેચાય તો ૧૩ શેરની કિંમત શી?
૬. વેંગણ ૭ પાઇના શેર મળે તો ૧૩ શેરની કિંમત શી?
૭. ૮ આના ૮ પાઈના ૧૩ શેર ક ટોલા મળ્યાં તો શેરનો ભાવ શો?
૮. રૂા. ૩—૪, ૧૩ બ્રાહ્મણને સરખે ભાગે કયા એક સિક્કાથી વહેંચશો ?

ચૌદા.

મનોાત્ન ૧૨.

૧. એક છોકરો ૯ દિવસ સુધી રોજ સવારે ૧૪ મો નંબર પુરાવે તો તેના સવારના કુલ નંબર કેટલા થાય ?
૨. એક છોકરો મહીને ૧૪ દહાડા હાજર રહે તો ૮ મહીનાની હાજરી કેટલી ?
૩. બરફીના ૯૮ પડીકાં ૭ સાધુને સરખે ભાગે વહેંચો.
૪. દરેક છત્રીમા ૮ સળીઆ હોય ૧૧૨ સળીઆની કેટલા છત્રી બને ?
૫. ૧૪ સાધુને એકેક બેઆની આપવાને કેટલું નાણું જોઇએ?
૬. ૪ આનાના શેવ મમરા અને ૮ પાઇની શીંગ લઇ ૧૪ જણે ઉજાણી કરી તો દરેક છોકરો શું આપશે ?
૭. ૯ આના ૪ પાઇની ૧૪ શેર પાપડી લીધી તો શેરનો ભાવ શો ?
૮. ૮ આના ૨ પાઇનાં ૧૪ હોલ્ડર આવ્યાં તો દરેકની કિંમત શી?

---

* પંદરા.

મનોયત્ન ૧૩

૧. એક શેરડીના ૭ કકડા કાપીએ તો ૧૫ શેરડીના કેટલા કપાશે ?
૨ ૧૫ પંદર છોકરાની ૯ હારમાં કેટલા છોકરા ?
૩ ૬૦ પાયા કેટલી ખુરસીના ?
૪ ૧૩૫ કેરીની સરખી ૯ ઢગલી પાડી આપો.
૫ ૭ ગેણીના રૂપીઆ કેટલા ? ૯ ગેણીના રૂપીઆ કેટલા ?
૬ રૂા. ૧-૧ કિંમતની ૧૫ ચોપડીનું શું બેસશે ?
૭ ૧ આના ૪ પાઇનું શેર દૂધ મળે તો ૧ રૂા. ૪ આનાનું કેટલું ?
૮ ૧ રૂા. ૩ પાઇનાં ૧૫ દાડમ મળે તો દરેકની કિંમત શી ?

---

૧ સોળા.

મનોયત્ન ૧૪.

૧ ૧૬ બળદના પગ કેટલા ?
૨ દરેક છોકરાને ૯ સકરજન આપીએ તો ૧૬ છોકરાને?
૩ ૧૧૨ પતાસાં ૭ છોકાને સરખે ભાગે વહેંચી આપો.
૪ દરેક પાટલીપર ૫ છોકરા બેસાડતા ૮૦ છોકરાને બેસાડવા કેટલી પાટલી જોઇએ ?
૫ ૫ આના ૩ પાઇના એક લેખે ૧૬ અનનસની કિંમત શી ?

---

* ગેણીના રૂપીઆ ને રૂપીઆની ગેણી શીખવવા આ આંકનો ઉપયોગ સમજાવવો.

૧ આ કોઠાથી રૂપીઆના આનાને આનાના રૂપીઆ શીખવવા, અને તેટલા માટે વિદ્યાર્થીનું ધ્યાન ખેચવું.

૬ ૧૧ પાઇનું શેર દૂધ મળે તો ૧૬ શેરનું? (૧ આનો ગણી ૧ પાઇનું બાદ કરવું)

૭ ૨ આના ૧૬ બ્રાહ્મણને સરખે ભાગે વહેંચી આપો

૮ ૧૬ શેર દૂધના ૮ પાઇ મંજુરી સાથે ૧ રૂા ૮ પાઇ બેઠા તો દૂધ કેમ શેર લીધું?

સત્તરા.

મનોયત્ન ૧૫.

૧ એક બારીમાં ૯ સળીઆ તો એવી ૧૭ બારીમાં કેટલા?

૨ ઘર દીઠ ૭ કેરીનું લાણું કરતાં ૧૭ ઘેર કેટલી કેરી વહેંચાઇ?

૩ ૧૦૨ ગજ માદરપાટમાંથી ૬ છ ગજના કેટલાં ધોતીયાં બને?

૪ ૮૫ મણકા ૫ છોકરા વચ્ચે સરખે ભાગે વહેંચો.

૫ દોઢ પાઇનું ૧ પાનનું બીડું મળે તો ૧૭ બીડાની કિંમત શી?

૬ ૨ આનાની એક ચીમની અને ૧ પાઇની એક બત્તીને ભાવે દરેક ૧૭ સત્તર લેતાં શું ખરચ થશે?

૭ ૧૭ ખુરસીના ૧૯ રૂા. ૨ આના તો એકની કિંમત શી?

૮ ૧ આના ૯ પાઇની શેર ખાંડ મળે તો ૧ રૂા. ૧૦ આના ને ૩ પાઇની કેટલી આવે?

અઢારા.

મનોયત્ન ૧૬.

૧ એક દાદરના ૯ પગથીઆં તો તેવા ૧૮ દાદરનાં કેટલાં?

૨. એક છોકરો દર મહીને ૧૮ દિવસ હાજર રહે તો ૬ મહીનાની તેની હાજરી કેટલી?

૩. એક છોકરો દર મિનિટે ૭ ડગલાં ચાલે તો ૧૨૬ ડગલાં ચાલતાં કેટલી મિનિટ થાય ?

૪. ૯૦ ગજ કપડામાંથી ૫ પાંચ ગજના કેટલા કકડા થાય ?

૫. એક સંતરાની કિંમત ૫ પાઇ તો ૧૮ની કિંમત શી ?

૬. ૧ આ. ૫ પાઇનું શેર દૂધ મળે તો ૧૮ શેરનું શું ?

૭. ૯ રૂપીઆના ૮ પોપટ લીધા તો દરેકની કિંમત શી ?

૮. ૫૪ રૂપીઆની ૩ ગાય ખરીદી તો દરેકની કિંમત શી પડી ?

ઓગણીસા.

મનોયત્ન ૧૭.

૧. ચોરસની દરેક હારમાં ૧૯ મણુકા ગોઠવીએ તો કેટલા મણુકા જોઇએ ?

૨. એક શેરીની દરેક હારમાં ૧૯ ઘર હોય તો તેની બેઉ હારમાં કુલ ઘર કેટલાં ?

૩. ૧૧૪ રૂપીઆની ૬ સરખી હાર કરવી હોય તો દરેક હારમાં કેટલા રૂપીઆની ચોડ કરવી ?

૪. દરજી રોજના ૫ પહેરણ શીવે તો ૯૫ પહેરણને કેટલા દીવસ લાગે ?

૫. એક પહેરણની સિલાઇ ૨ આ. ૬ પાઇ હોય તો ૧૯ પહેરણની કેટલી ?

૬. એક મજુરનો રોજ ૬ આ ૬ પાઇનો હોય તો ૧૯ રોજમાં શું કમાય ?

૭. છોકરા દીઠ ૨ આ. ૩ પાઇ ફી ઉઘરાવતાં ૨ રૂ. ૧૦ આ. ૯ પા. ફી ઉપજી તો છોકરા કેટલા?

૮. એક શેઠે ૧૭૨ રૂા. ૩ આનાનું રોજનામું ૧૯ કડીઆને સરખે ભાગે વહેંચી આપ્યું તો દરેક કડીઆને શું મળ્યું.

વીસા.

મનોયત્ન ૧૮.

૧. ૨૦ સ્લેટનાં ચાંપડાં કેટલાં ?

૨. એક ચોપડીમાં ૨૦ કાગળ તો તેવી ૯ ચોપડીમાં કેટલા?

૩. ૧૬૦ કાગળની સરખી ૮ ચોપડી બંધાઇ તો દરેકમાં કાગળ કેટલા ?

૪. ૨૦૦ પતાસાં ૧૦ છોકરા વચ્ચે સરખે ભાગે વહેચો.

૫ રૂા ૨૦ની ૮ નોટ વટાવીએ તો કેટલા રૂા. મળે ?

૬ એક માણસે ૨ રૂપીઆ ૮ આના ભાવની ૨૦ મણ ડાંગર લીધી તો શું આપશે ?

૭ ૨૦ રૂા ની ૬ નોટમાંથી કેટલી ગેણી આવશે ?

૮ એક જણને ૧ રૂા.ને ૧ પાવલી મળે એવી રીતે ૨૫ રૂા. કેટલા જણને મળે ?

એકવીસા.

મનોયત્ન ૧૯.

૧ દરેક હારમાં ૨૧ છોકરા ગોઠવીએ તો ૫ હારમાં કેટલા ?

૨ એક હારમાં ૨૧ નળીઆં હોય તો એવી ૯ હારમાં કેટલાં ?

૩ એક છોકરો ૬ મહીનામાં ૧૨૬ દિવસ હાજર રહ્યો તો દર મહીને કેટલી હાજરી પડી ?

૪ ૮૪ રૂ.નીં ચાર સરખી ઢગલી કરીએ તો દરેકમાં કેટલા રૂપીઆ ?

૫ એક નિશાળમાં ૪૨ છોકરાં છે, તેમાં ૨૧ માફી છે. જો છોકરા દીઠ ૨ આના ૩ પાઇ ફી લઇએ તો કુલ ફી કેટલી ઉપજે ?

૬ એક મિસ્તરીનો રોજ ૧ રૂ. ૪ આના હોય ને દલાલી રોજની ૨ આના ચડતી હોય તો ૨૧ રોજમાં શું કમાશે ?

૭ ૨ રૂ.ની મણ જુવાર મળે તો ૪૨ રૂ.ની કેટલી જુવાર ?

૮ ૨ આના ૫ દોઢ પાઈ ૨૧ જણને સરખે ભાગે વહેચો.

બાવીસા.

અભ્યાસ ૨૦.

૧ એક લીટીમાં ૨૨ અક્ષર તો ૯ લીટીમાં કેટલા ?

૨ એક માણસ રોજ ૭ ગાઉ ચાલે તો ૨૨ દહાડે કેટલા ગાઉ જાય?

૩ એક છોકરો બપોરે રોજ ૮મો નંબર પુરાવે તો કેટલે દિવસે એક વેળાના ૧૭૬ નંબર થાય ?

૪ ઘરદીઠ ૫ પવાલાં ભાણું કરતાં ૧૧૦ પવાલાં કેટલે ઘેર વહેંચાય?

૫ ૨ આનાની ચોપડી લેતાં ૧ પાઇ કમીશન મળે છે તો ૨૨ ચોપડીનો ખરચ શો ?

૬ ૧ માણસ દર ગાઉએ ૩ આના ૬ પાઈ ભાડું ઠરાવી ગાડી કરી ૨૨ ગાઉ ગયો તો શું આપશે ?

૭ ૬ આનાની ૧ શેર બાસુદી મળે તો ૮ રૂ ૪ આ.ની કેટલી?

૮ ૨ રૂ. ૧૨ આના ૨૨ માણસને સરખે ભાગે વહેંચ્યા તો ૭ માણસને શું આપ્યું હશે ?

તેવીસા.

મનોયત્ન ૨૧.

૧. દરેક છોકરો ૭ કેરી ખાય તો ૨૩ છોકરાને કેટલી કેરી જોઇએ ?

૨. ૨૩ શેરડીમાંથી દરેકના ૯ કકડા કરીએ તો કુલ કેટલા કકડા થાય ?

૩. ૧૦૦ મણુકામાંથી ૮ મણુકા ખોવાઇ ગયા પછી તે ૪ છોકરા વચ્ચે સરખે ભાગે વહેંચીએ તો દરેકને ભાગે કેટલા આવે ?

૪. ૧૧૫ છોકરાની ૫ હાર બનાવવી હોય તો દરેકમાં કેટલા રાખવા ?

૫. ૧ આ. ૨ પા.નાં શેર કારેલાં તો ૨૩ શેરની કિંમત શી?

૬. મગન પાસે ૪ આનામાં ૨ પાઇ ઓછી છે તે ૨૩ છો. કરાને સરખે ભાગે વહેંચો.

૭. ૨૩ ગજ છીંટના ૪ રૂ. ૫ આના તો ૨ ગજનું શું ?

૮. ૭ રૂ. ૩ આનામાંથી દરેકને ૫ આના આપતાં કેટલાને મળે?

ચોવીસા.

મનોયત્ન ૨૨.

૧. મહીનાના ૨૪ દિવસ લેખે ૭ મહીનાની હાજરી કેટલી ?

૨. એક ઢગલામાં ૨૪ શેર અનાજ હોય તો તેવા ૯ ઢગલામાં કેટલું ?

૩. એક મોટર, કલાકમાં ૨૪ માઇલ ચાલે તો ૧૪૪ માઇલ ચાલવાને કેટલા કલાક લાગે ?

૪. એક આગગાડી ૫ કલાકમાં ૧૨૦ માઇલ ગઇ તો દર કલાકે કેટલું ચાલી ?

૫. ૭રૂા. ૩આનાની ૧ ઢગલી તો તેવી ૨૩ ઢગલીમાં કેટલા રૂપીઆ?
૬. મજુર રોજના ૭ આના ૬ પાઇ કમાય તો ૨૪ રોજનું શું?
૭. ૩ આના ૨૪ સાધુને સરખે ભાગે વહેંચી આપો
૮. ૪ રૂપીઆની બેઆની ૩ માણુસને સરખે ભાગે વહેંચો ?

પચીસા.

મનોયત્ન ૨૩.

૧. ૨૫ પચીસ પતંગની ૬ હારમાં કેટલા પતંગ થાય ?
૨. ૮ ગજના એક કકડા જેટલા ૨૫ કકડા કેટલા ગજમાંથી થાય?
૩. ૨૦૦ છોકરાની સરખી ૮ ટુકડી પાડીએ તો દરેકમાં કેટલા?
૪. ૧૮૦ પતાસાંમાંથી ૮ ભાંગી ગયા ને બાકીનાં ૭ છોકરા વચ્ચે વહેંચ્યાં તો દરેકને ભાગે કેટલાં આવ્યાં હશે ?
૫. ૨૫ રૂપીઆની ૯ નોટના કેટલા રૂા. આવે ?
૬. દોઢ પાઇનો એક પતગ તો ૨૫ ની કિંમત શી ?
૭. રૂા. ૧૦ રૂપીઆની ૧૨ અને રૂા. ૫ ની ૬ નોટ ૬ માણુસ વચ્ચે સરખે ભાગે વહેંચી આપો ?
૮. રૂા. ૨૦ અને રૂા. ૫ ની ત્રણુ ત્રણુ નોટની કેટલી ગેણી આવે?

છવીસા.

મનોયત્ન ૨૪.

૧. ૨૬ ટેબલના પાયા કેટલા ?
૨. એક ઘોડો રોજ ૨૪ પૂળી ખાય તો ૯ ઘોડા કેટલી ખાય?
૩. ૧૩૦ નારંગી ૫ કંડીઆમાં સરખી ભરી તો દરેકમાં કેટલી ?
૪. ૧૫૬ કેળાંની સરખી ૬ લૂમ હોય તો દરેકમાં કેટલાં ?
૫. ૨ રૂા. ૬ પાઇની મણુ જુવાર તો ૨૬ મણુનું શું ?

૬. એક માણુસને એક આનો ને દોઢ પાઇ આપીએ તો ૨૬ માણુસને શું આપવું ?
૭. ૨૦૮ બેઆની કેટલા રૂપીઆની ?
૮. એક ગાડાની બે આના જગાત તો ૩ .રૂા. ૪ આના જગાત કેટલા ગાડાની ?

સત્તાવીસા.

મનોયત્ન ૨૫.

૧. ૨૭ સત્તાવીસ છોકરાના ૬ વર્ગ છે તો કુલ છોકરા કેટલા ?
૨. ૧૦ દશ કાગળની ૨૭ ચોપડી બનાવવા કેટલા કાગળ જોઇએ?
૩. ૨૭ મિનિટમાં ૧૬૨ ડગલાં ચાલે તો એક મિનિટમાં કેટલાં?
૪. ૨૦૦ મણકામાંથી ૧ હાર ૧૧ મણકાની ને બાકીની હાર ૨૭ મણકાની કરીએ તો કુલ હાર કેટલી થાય ?
૫. એક મજુરે ૩ બેઆનીના રોજ લેખે ૨૭ રોજનો હિસાબ લીધો. રસ્તે જતાં ૫ બેઆની ખોવાઇ જાય તો તેની પાસે શું રહે ?
૬. એક શેઠને ૨૭ ઘોડા ને ૨૭ ગાય છે. ઘોડા દીઠ ૩ બેઆની ને ગાય દીઠ ૩ આનીનો રોજ ખોરાક આપે તો રોજનો કુલ ખરચ કેટલો ?
૭ ૨ આના ૬ પાઇમાથી શું કાઢી લઇએ તો ૨૭ છોકરાને સરખે ભાગે વહેંચાય ?
૮. ૧૩ આનામાં શું ઉમેરીયે તો છોકરા દીઠ એકેક ઢબુ વહેંચતાં ૨૭ છોકરાને સરખે ભાગે વહેંચાય ?

અઠ્ઠાવીસા.

મનોયત્ન ૨૬.

૧. ૧૪ છોકરાની ૮ હારમાંથી ૨૮ છોકરાની કેટલી હાર થાય?
૨. ૧૬ મણુકાની ૭ સેરમાંથી ૪ સેર બનાવવા દરેકમાં કેટલા મણુકા રાખવા ?
૩. ૧૬૮ રૂ.ની ૬ ઢગલી છે પણ બીજી તેવી ૫ ઢગલી વધારવી હોય તો બીજા કેટલા રૂપીઆ જોઇએ ?
૪. ૧૧૦ રૂ.માંથી ૨૨ રૂ.ની જેટલી ઢગલી થાય તેટલી ૨૮ રૂ.ની કરવી હોય તો કેટલા રૂપીઆ વધારવા ?
૫. ૧ આ. ૬ પાઈએ શેરના ભાવનો ૨૮ શેર ગોળ લેતાં ૩ ઢબુ ઘટયા તો ઘેરથી શું લીધું હશે ?
૬. ૩૦ છોકરાની કલાસમાં ૨ છોકરા એકેક આનો ફી આપે ને બીજા બબ્બે આના ફી આપે તો ફી કેટલી ઉપજે ?
૭. ૨૮ શેર ચણાના રૂ. ૧–૧૪–૪ તો શેરનો ભાવ શો ?
૮. એક આનાની ૭ લેખે ૧ રૂપીઆની કેરી લઇ તેની ૪ ઢગલી કરીએ તો દરેકમાં કેટલી કેરી ?

ઓગણત્રીસા.

મનોયત્ન ૨૭.

૧. ૮ ગજના ૪ કકડા કરતાં ૨૯ કકડા કેટલા ગજમાંથી થાય?
૨. ૫૮ છોકરાની સરખી બે હાર કરી એક હારના દરેક છોકરાને ૭ કેરી આપી ને બીજી હારને ૯ કેરી આપી તો કેટલી કેરી હશે ?
૩. ૨૨૫ મણુકામાંથી ૧૧ મણુકાની ૨ સેર પરોવી ને બાકીના મણુકામાંથી ૭ સેર પરોવી તો તેની દરેક સેરમાં કેટલા મણુકા હશે ?

૪. ૨૦૩ કાગળ ૨૯ છોકરાને વહેંચી દરેક જણ પાસે એકેક કાગળના ૨૪ કકડા કરાવ્યા તો દરેક પાસે કેટલા કકડા થશે?

૫ ૨ આનાના ૨૪ કાગળ મળે તો ૨૯ કાગળની કિંમત શી?

૬. ૪ આનામાં કેટલી પાઇ ઉમેરીએ તો દરેકને ૨ પાઇ આપતાં ૨૯ છોકરાને વહેંચાય ?

૭. ૧૦ આનામાંથી કેટલી પાઇ કાઢી લઇએ તો ૨૯ સરખા ભાગ પાડતાં દરેક ભાગે ૪ પાઇ આવે ?

૮. ૨ રૂા. ૩ આ. મણ જુવાર મળે તો ૨૯ મણની કિંમત આપવાને ૧૦ રૂા. ની ૭ નોટ આપી શું પાછું લેવું ?

ત્રીસા.

મનોત્ન ૨૮.

૧. ૩૦ ત્રીસ જમરૂખની ૬ ઢગલીમાં કેટલાં જમરૂખ?

૨. ૧૨ ને ૧૮ મણકાની ૯ નવ ઢગલી પાડીએ તો કેટલા મણકા જોઇએ ?

૩. ૨૮૦ ચમચામાંથી ૩૦ જણને સરખે ભાગે લહાણી વહેંચીએ તો કેટલા ચમચા વધે?

૪. દરેક ગાય ૭ શેર દૂધ આપે તો ૨૧૦ શેર દૂધ કેટલી ગાયનું?

૫. હાપુસની એક કેરી ૨ આ. ૪ પાઇની વેચે તો ૩૦ કેરીનું શું મળશે ?

૬. એક ઘરનું ભાડું મહીને ૪ રૂા. ૪ આ. હોય તો ૩૦ મહીનાનું ભાડું ચુકવવાને ગેણી કેટલી આપવી ને ઉપર રૂપીઆ કેટલા આપવા ?

૭. ૬૦ રૂા. ૫ આના ૩૦ છોકરા વચ્ચે સરખે ભાગે વહેંચો?

૮. ૧૫ ગજ કકડામાથી ગજે ૨ કકડા ફાડી દરેક કકડો ૭ આને વેચે તો શું ઉપજે ?

અડધા.

પ્ર. (એક લીંબુના બે સરખા ભાગ કરી) આ એક લીંબુના કેટલા ભાગ કર્યા ?

ઉ. બે ભાગ કર્યા.

પ્ર. એ બંને ભાગ કેવા છે ?

ઉ. સરખા છે.

પ્ર. એ દરેક સરખા ભાગને શું કહે છે ?

ઉત્તર ન આપે તો કહેવું કે અડધા ભાગ કહે છે. એ પ્રમાણે દરેક વસ્તુના બે સરખા ભાગને અડધા ભાગ કહે છે તે જુદી જુદી વસ્તુના ઉદાહરણ પરથી સમજાવવું.

૫ લીંબુનાં સરખાં ૧૦ અડધીઆં તૈયાર કરવાં.

શીખવવાની રીત. **પાટીઆપર લખવાની રીત.**

૧	વાર	૦।।	લીંબુ લઇએ તો	૦।।	લીંબુ થાય.	માટે	૧×૦।।=૦।।	
૨	,,	૦।।	,,	૧	,,	,,	૨ ૦।।	૧
૩	,,	૦।।	,,	૧।।	,,	,,	૩ ૦।।	૧।।
૪	,,	૦।।	,,	૨	,,	,,	૪ ૦।।	૨
૫	,,	૦।।	,,	૨।।	,,	,,	૫ ૦।।	૨।।
૬	,,	૦।।	,,	૩	,,	,,	૬ ૦।।	૩
૭	,,	૦।।	,,	૩।।	,,	,,	૭ ૦।।	૩।।
૮	,,	૦।।	,	૪	,,	,,	૮ ૦।।	૪
૯	,,	૦।।	,,	૪।।	,,	,,	૯ ૦।।	૪।।
૧૦	,,	૦।।	,,	૫	,,	,,	૧૦ ૦।।	૫

(૧×ાાથી ૧૦×ાા)

મનોયત્ન ૨૯.

૧. ૭ અડધાના રૂપીઆ કેટલા ?
૨. કેટલા અડધાના ૪ાા રૂપીઆ થાય ?
૩. ૦ાા આને શેર પાપડી મળે તો ૭ શેરનું શું ?
૪. એક માણુસે ૦ાા રૂ.ના ભાવની ૮ ટોપી લીધી તો શું આપે?

(૧૧×૦ાા થી ૨૦×૦ાા)

૫. ૮ આને શેર ઘી મળે તો ૫ શેરનું શું ?
૬. અડધી ગેણીના રૂપીઆ કેટલા ?
૭. રોજ ૦ાા રૂપીઓ ખરચાય તો કેટલા દિવસમાં ૯ાા રૂ. ખરચે?
૮. દરેક માણુસને રૂા. ૦ાા વહેંચતાં રૂા. ૮ાા જેટલા માણુસને વહેંચાય તેટલા માણુસને ૯ નવ રૂપીઆ વહેંચીએ તો કેટલા રૂપીઆ જોઇએ ?

(૨૧×૦ાાથી ૩૦×૦ાા)

મનોયત્ન ૩૦.

૧. ૧૨ લીંબુના અડધીઆ કેટલાં?
૨. ૨૮ અડધીઆં કેટલાં જમરૂખનાં થાય ?
૩. અડધા રૂાની વાર છીટ મળે તો રૂા. ૧૨ાાની કેટલી ?
૪. એક માણુસે ૧૨ રૂપીઆની ૨૪ ગજ મલમલ લઈ તેજ ભાવની ૨૫ ગજ છીટ લીધી તો તેને કુલ ખરચ શો થયો?

(૩૧×૦ાાથી ૪૦×૦ાા)

૫. ૩૭ ચોપડીના રૂા. ૧૮ાા આપ્યા તો ૧૨ નંગની કિંમત શી?
૬. ૩૯ અચ્છેરા કેટલા શેરના થાય ?

૭. ૧૮ શક્કરજન ૩૬ છોકરાને સરખે ભાગે વહેંચો?
૮. એક મજુરને આ ૭ાા રોજના ને આનો ાા ચવેણાનો આપતાં ૩૨ દિવસે શું આપવું?

(૪૧×ાાથી ૫૦×ાા)

મનોયત્ન ૩૧.

૧. ૪૨ અડધાના રૂપીઆ કેટલા?
૨. ૨૪ ચોવીસ છોકરાની બે કલાસમાં ાા અડધો ગજ મલમલ વહેંચીએ તો કેટલી મલમલ જોઇએ?
૩. ૭ સાધુને ૭ દિવસ સુધી ાા અડધો રૂા. આપીએ તો શું ધર્માદા થાય?
૪. ૪૫ કડીઆને સરખી મજુરી આપતાં દરરોજ રૂા. ૨૨ાા ખરચ થાય છે. તો દરેકને રોજ શું મળતું હશે?

(૫૧×ાાથી ૬૦×ાા)

૫. ૫૪ છોકરાને ાા અડધો કાગળ આપવા કેટલા કાગળ લાવવા?
૬. કેટલા ગજમાંથી ાા અડધા ગજના ૫૭ કકડા પડે?
૭. ૨૯ છોકરાની કેટલી હારને ાા અડધો આનો આપીએ તો ૨૯ આના વહેંચાય?
૮. ૫૬ માણસોએ ઉજાણી કરી તેથી કુલ રૂા. ૨૮ ખરચ થયો તો દરેકને વીસી શું આવશે?

(૬૧×ાાથી ૭૦×ાા)

મનોયત્ન ૩૨.

૧. ૬૪ છોકરાને અડધું ાા જમરૂખ આપવા કેટલાં જમરૂખ જોઇએ?

૨. ૧૩ અડધાની ૫ ઢગલી કરી તો કેટલા રૂપીઆ થયા ?
૩. ૧૪ છોકરાની કેટલી હારને ૦॥ અડધો રૂપીઓ વહેંચવા રૂ.. ૩૫ જોઇએ ?
૪. ૩ મજુરને ૨૩ રોજના રૂા. ૦॥ ને રોજે શું ચૂકવવું ?

(૭૧×૦॥થી ૮૦×૦॥)

૫. ૭૫ અડધાના કેટલા રૂપીઆ ?
૬. ૭૮ છોકરાને ૦॥ અડધો વહેંચવા કેટલા રૂપીઆ જોઇએ?
૭ ૨૦ છોકરાની ૪ હારને ૦॥ અડધો શેર બરફી આપવાને કેટલી બરફી લેવી ?
૮. ૨૬ છોકરાની ૩ હારને કેટકેટલા પેંડા વહેંચીએ તો ૩૯ શેર પેંડા પહોંચી રહે ?

(૮૧×૦॥થી ૯૦×૦॥)

મનોયત્ન ૩૩.

૧. ૮૩ છોકરા વચ્ચે રૂા. ૪૧॥ સરખે ભાગે વહેંચી આપો.
૨. દરેક ભિખારીને ૦॥ શેર જુવાર આપતાં ૮૬ ભિખારીને કેટલી જુવાર વહેંચાય ?
૩. ૧૧ છોકરાની ૮ હારને ૦॥ શેર પતાસાં આપતાં પહોંચી રહે તો ૨૨ છોકરાની કેટલી હારને તે પતાસાં પહોંચે ?
૪. ૬ ગેણીના અડધા કેટલા ?

(૯૧×૦॥થી ૧૦૦૦×૦॥)

૫. ૯૨ ગજે બબ્બે કકડા ફાડતાં ૯૫ કકડા કેટલા ગજમાથી થાય?
૬. ૨૫ અડધાની ૪ચોડછે તે ૧૦ માણસને સરખે ભાગે વહેંચો.
૭. અર્ધો સો એટલે કેટલા ? ૫૦૦ એટલે કેટલા હજાર ?
૮. રૂા. ૫૦ની ૪ નોટ વટાવીએ તો કેટલા અડધા આવે ?

પાયા.

પ્ર. (અર્ધા લીંબુના બે સરખા ભાગ કરી) આ અડધા લીંબુના કેટલા ભાગ કર્યા ?

ઉ. બે ભાગ કર્યા.

પ્ર. એ બંને કેવા ભાગ કર્યા ?
ઉ. સરખા ભાગ કર્યા.
પ્ર. એ દરેક ભાગને શું કહે છે ?
(ઉત્તર નહિ આપે તો કહેવુ કે એને 'પા' કહે છે.)
પ્ર. એક અડધામાંથી કેટલા પા થયા ?
ઉ. બે.
પ્ર. ત્યારે બે અડધાના કેટલા પા ?
ઉ. ચાર.
પ્ર આખી વસ્તુના કેટલા પા ભાગ થાય ?
ઉ. ચાર પા ભાગ થાય.

આ પ્રમાણે જુદી જુદી વસ્તુના ચાર સરખા ભાગને પા કહે છે તે સમજાવવુ.

રાા જમરૂખના સરખા ૧૦ પા ભાગ બનાવવા.

શીખવાની રીત.					પાટીઆપર લખવાની રીત.
૧ વાર	૦ા જમરૂખ લઇએ તો	૦ા જમરૂખ થાય.		માટે	૧×૦ા=૦ા
૨ ,,	૦ા ,,	૦ાા	,,	,,	૨ ૦ા ૦ાા
૩ ,,	૦ા ,,	૦ાાા	,,	,,	૩ ૦ા ૦ાાા
૪ ,,	૦ા ,,	૧	,,	,,	૪ ૦ા ૧
૫ ,,	૦ા ,,	૧ા	,,	,,	૫ ૦ા ૧ા
૬ ,,	૦ા ,,	૧ાા	,,	,,	૬ ૦ા ૧ાા
૭ ,,	૦ા ,,	૧ાાા	,,	,,	૭ ૦ા ૧ાાા
૮ ,,	૦ા ,,	૨	,,	,,	૮ ૦ા ૨
૯ ,,	૦ા ,,	૨ા	,,	,,	૯ ૦ા ૨ા
૧૦ ,,	૦ા ,,	૨ાા	,,	,,	૧૦ ૦ા ૨ાા

(૧×૦ાથી ૧૦×૦ા)

મનોયત્ન ૩૪.

૧. ૦ાા જામફળના સરખા બે ભાગ કરીએ તો દરેક ભાગને શું કહે છે ?
૨. કેટલા ૦ા ભેગા કરીએ તો ૦ાા થાય ?
૩. ૯ પાવલીના રૂપીઆ કેટલા ?
૪. ૩ પાવલીની ૨ ઢગલીના રૂપીઆ કેટલા ?

(૧૧×૦ાથી ૨૦×૦ા)

૫. દરેક માણુસને ૦ા શેર દૂધ પાતા ૧૫ માણુસ કેટલું દૂધ પીએ ?
૬. ૪ પાઇની ૦ા શેર શીંગ મળે તો શેરનું શું ?
૭. ૦ા પા ગજના ૧૯ કકડા કેટલા ગજ છીટના થાય ?
૮. ૧૭ રૂપીઆના ૬ મણુ ઘઉં મળે તો ૪ા રૂ.ના કેટલા ?

(૨૧×૦ાથી ૩૦×૦ા)

મનોયત્ન ૩૫.

૧. ૨૧ પાવલીના રૂપીઆ કેટલા ?
૨. કેટલા લીંબુના સરખા ૦ા પા કકડા કરીયે તો ૨૫ કકડા થાય?
૩. એક માણુસે ૪ આનાવાળી કેટલી ચોપડીના રૂ. ૭ આપ્યા?
૪. ૬ ગજ બનાતમાંથી ૦ા પા ગજના કેટલા કકડા પડે ?

(૩૧×૦ાથી ૪૦×૦ા)

૫. ૦ા પા ગજ છેટા ૩૩ પગથીઆં ચઢે તો કેટલા ગજ ઉંચે ચઢાય ?
૬. ૧ પૈસાનો એક પતંગ મળે તો ૩૫ પતંગના કેટલા આના?

૭. ૧૩ છોકરાની ૩ હારને ૮ા શેર બરફીનાં કેટલાં પડીકાં વહેંચાય ?

૮. ૩૭ શેર તેલના રૂ. ૯ા તો શેર તેલનો ભાવ શો ?

(૪૧×૦ાથી ૫૦×૦ા)

મનોયત્ન ૩૬.

૧. એક રાજાને ત્યાં ૪૫ હાથી છે દરેક હાથીને રોજ ૦ા મણ અનાજ અપાય તો રોજ કેટલું અનાજ ખપે ?

૨. ધરદીઠ એક પવાલાની લાણી કરવા રૂ. ૧૨ાા આપી ૫૦ પવાલાં લીધાં તો દરેક પવાલું કેટલાનું ?

૩. દરેક ભિખારીને ૦ા શેર અનાજ આપતાં ૩૫ ભિખારીને ૧ આને શેરના ભાવે કેટલાનું અનાજ વહેંચાય ?

૪. એક ઘરને ૧૨ બારી છે દરેક બારીમા રૂ. ૦ાની કિંમતના ૪ કાચ બેસાડવા છે. તો ખરચ શું થશે ?

(૫૧×૦ાથી ૬૦×૦ા)

૫. ૦ા મણ દૂધ દેનારી કેટલી ભેંસ ૧૩ા મણ દૂધ દેશે ?

૬. ૫૬ પડીકાં ૧૪ શેર બરફીના બનાવવાને દરેક પડીકું કેટલા શેરનું રાખવું ?

૭. ૧૧ છોકરાંની ૫ હાર કરી તેના દરેક છોકરાને ૦ા પા કાગળ આપીએ તો કેટલા કાગળ વપરાય ?

૮. રૂ. ૦ાની શેર મસાલ મળે તો ૫૯ શેરની કિંમત શી ?

(૬૧×૮ા થી ૭૦×૦ા)

મનોયત્ન ૩૭,

૧. ૨૧ છોકરાની ૩ હારને ૦ા શેર પાશેર ચણા વહેંચવા હોય તો કેટલા ચણા લાવવા ?

૨. એક નિશાળમાં ૬૯ છોકરા ૪ આના ફી ભરનાર છે તો તેની ફી કેટલી થશે ?

૩. એક ગાડીવાળો દર માઇલે રૂા. ૦। લે તો ૬૬ માઇલનું ભાડું શું ?

૪. રૂા. ૩ ના ભાવના ચોખા દરેક ભિખારીને ૦। મણ વહેંચે તો ૬૪ ભિખારીને આપતાં શું ખરચ થશે ?

(૭૧×૦।થી ૮૦×૦।)

૫. ૭૩ પાવલીના રૂપીઆ કેટલા ?

૬. ૧૧ છોકરાની ૭ હારને ૦। પાશેર પતાસાં વહેંચતાં કેટલાં પતાસાં જોઇએ ?

૭. એક માણસે ૭૮ પાવલી લેવા એક ગેણી ને એક પાંચ રૂપીઆની નોટ આપી તો તે પાવલી ઉપરાત બીજું શું મળશે ?

૮. ૨ આનાનું ૦। શેર ઘી મળે તો ૧૮।। શેરની કિંમત શી?

(૮૧×૦।થી ૯૦×૦।)

મનોયત્ન ૩૮.

૧. ૧ આનાનું ૦। શેર માખણ મળે તો ૫ રૂા. ૨ આ.નું કેટલું?

૨. ૧ પૈસાના ૦। શેર ચણા મળે તો રૂપીઆ ૧ આના ૫ ના કેટલા આવે ?

૩. ૩૦ છોકરાએ એક પૈસાવાળા ૩ ત્રણ પતંગ લીધા તો કેટલા આનાના પતંગ વેચાયા ?

૪. ૪ આનાના રોજવાળા ૮ મજુર ૧૧ દિવસ કામ કરે તો તેમને શું આપવું પડશે ?

(૯૧×૦ાથી ૧૦૦૦×૦ા)

૫. ૧૩ લીંબુની ૭ ઢગલીમાંથી દરેકના ૦ા પા કકડા કરીએ તો કેટલા થાય ?

૬. ૨૩ાા ગજ માદરપાટમાંથી ૦ા પા ગજનો દરેક કકડો પૈસે પૈસે વેચે તો શું ઉપજે ?

૭. ૧૯ છોકરાને ૦ા આનાવાથી ૫ પાંચ પેનસીલ આપીએ તો શું ખરચ થશે ?

૮. એક માણસ રોજના ૬ આના કમાય તો ૯૭ રોજનું શું ?

દોઢા.

પાંચ છોકરાને પાંચ કાગળ આપી તેમની પાસેજ અડધા કરાવવા.

પ્ર૦ મને એક અડધો કાગળ આપો. (આપશે)

પ્ર૦ મારી પાસે કેટલાં અડધીઆં થયાં ?

ઉ૦ એક.

પ્ર૦ એક અડધીઆમાં એક કાગળ ઉમેરીએ તો કેટલા થાય ?

ઉત્તર નહિ આપે તો કહેવું કે એક ને અડધો મળીને દોઢ કહેવાય.

પ્ર૦ તમારી પાસે અડધો કાગળ છે ને બીજો ૧ કાગળ આપું તો તમારી પાસે કેટલા કાગળ થાય ?

ઉ૦ દોઢ (૧ાા) કાગળ થાય.

પ્ર૦ કેટલા અડધા કાગળ ભેગા કરીએ તો ૧ાા કાગળ થાય?

ઉ૦ ૩ અડધા કાગળ ભેગા કરીએ તો ૧ાા કાગળ થાય.

દશ આખા કાગળ અને દશ અડધા કાગળ લેવા.

શીખવવાની રીત.						પાટીઆપર લખવાની રીત.		
૧ વાર	૧॥	કાગળ લઇએ તો	૧॥	કાગળ થાય.	માટે	૧×૧॥=૧॥		
૨ ,,	૧॥	,,	૩	,,	,,	૨	૧॥	૩
૩ ,,	૧॥	,,	૪॥	,,	,,	૩	૧॥	૪॥
૪ ,,	૧॥	,,	૬	,,	,,	૪	૧॥	૬
૫ ,,	૧॥	,,	૭॥	,,	,,	૫	૧॥	૭॥
૬ ,,	૧॥	,,	૯	,,	,,	૬	૧॥	૯
૭ ,,	૧॥	,,	૧૦॥	,,	,,	૭	૧॥	૧૦॥
૮ ,,	૧॥	,,	૧૨	,,	,,	૮	૧॥	૧૨
૯ ,,	૧॥	,,	૧૩॥	,,	,,	૯	૧॥	૧૩॥
૧૦ ,,	૧॥	,,	૧૫	,,	,,	૧૦	૧॥	૧૫

(૧×૧॥ થી ૧૦×૧॥)

મનોયત્ન ૩૯.

૧. એક છોકરાને ૧॥ પાઇ આપીએ તો ૫ છોકરાને કેટલી પાઈ અપાય ?

૨. ૧ આનો ૮ છોકરાને સરખે ભાગે વહેંચીએ તો દરેકને શું આપવું ?

૩. ૧૩॥ આનાના ૯ શેર કારેલાં આવે તો શેરનો ભાવ શો ?

૪. ૩ પાવલી ૧ બેઆની ને ૧ આનીનાં ૧૦ સરખા ભાગ પાડો ?

(૧૧×૧॥ થી ૨૦×૧॥)

૫. એક ડબ્બામાં ૧॥ મણ દાળ ભરાય તો તેવા ૧૩ ડબ્બામાં કેટલી ભરાય ?

૬. ૧॥ આનાની એક ચીમની આવે તો રૂ. ૧ આ. ૨॥ ની કેટલી ?

૭. રૂ.૧॥ નું ૫ શેર તેલ મળે તો રૂ. ૨૭ નું કેટલું ?

૮. એક માણુસે રૂ. ૧॥ના ૬ મણુ લેખે ૯૦ મણુ લાકડાં લીધાં તો શું આપશે ?

મનોયત્ન ૪૦.

(૨૧×૧॥ થી ૩૦×૧॥)

૧. ૫ આનાની ૧॥ શેર બરફી મળે તો ૩૩ શેરનું શું આપવું ?

૨. આનાનું ૧॥ શેર દૂધ મળે તો રૂ. ૧॥ નું કેટલું ?

૩. ૧॥ ગજના ૨૪ કકડા કેટલાં ગજમાંથી પડે ?

૪. ૩૯ શેર દૂધમાંથી ૧॥ શેરીઆ લોટા કેટલીવાર ભરાશે?

(૩૧×૧॥ થી ૪૦×૧॥)

૫. સોળ છોકરાની ૨ હારના દરેક છોકરાને ૩ ત્રણુ અડધા રૂપીઆ વહેંચવા કેટલા રૂપીઆ જોઈએ ?

૬. રૂ. ૧॥ ની એક ટોપી તો ૩૩ ટોપી લઇ રૂ. ૧૦ ની ૫ નોટ આપી તો પાછું શું મળશે ?

૭. એક સુતારનો રોજ રૂ. ૧॥ હોય તો ૩૫ દિસવનું શું ?

૮. રૂ. ૧॥ ને ભાવે ૩૮ વળી ખરીદી ૧॥ રૂ. ગાડીભાડું આપીએ તો શું ખરચ થાય ?

(૪૧×૧॥ થી ૫૦×૧॥)

મનોયત્ન ૪૧.

૧. ૬૬ સફરજન ૪૪ છોકરાને સરખે ભાગે આપો.

૨. ૫॥। આના ૪૬ છોકરાને સરખે ભાગે વહેંચો.

૩. રૂા. ૪॥ નું ઘી ૪૮ દિવસ પહોંચે તો રોજ કેટલાનું ખવાય ?

૪. એક માણસે રૂા. ૧॥ વાળી ૪૫ ટીકીટ લીધી તો ૪ ગેણી ઉપર કેટલા રૂપીઆ આપશે ?

(૫૧×૧॥ થી ૬૦×૧॥)

૫. ૭ આનાનાં ૫૬ જામફળ મળ્યાં તો દરેકની કિંમત શી?

૬. ૫૬ છોકરાઓને રૂા. ૫॥ સરખે ભાગે વહેંચવા કરતાં ૨૧ છોકરાને તેટલા રૂપીઆ વહેચવા છોકરા દીઠ શું વધારે આપવું પડશે ?

૭. ૧॥ રૂપીઓ રોજવાળા ૩ કડીઆ કેટલા રોજ કામ કરે તો રૂા. ૮૫॥ રોજનામું થાય ?

૮. રૂા. ૧॥ નું એકવાર કપડું મળે તો ૫૫ વાર કેટલાનું આવે ?

(૬૧×૧॥થી ૭૦×૧॥)

મનોયત્ન ૪૨.

૧. ૬૨ દિવસના રૂા. ૯૩ તો રોજનું શું ?

૨. ૩ ટોપલીમાં ૨૧ એકવીસ કેરી ભરી છે. એક કેરી ૧॥ આનાની છે. તો કુલ કેટલાની હશે ?

૩. ૮૧ આના ૨૨ છોકરાની ૩ હારને વહેંચો.

૪. ૧॥ આને શેરના ભાવના ૧॥ મણ ને ૮ શેર ચોખા લીધા તો શું ખરચ થશે ?

(૭૧×૧॥થી ૮૦×૧॥)

૫. એક લીંબુ ૧॥ પાઇનું મળે તો ૭૨ લીંબુની કિંમત શી ?

૬. રૂા. ૧॥ ની એક ખુરસી તો રૂા. ૧૦૮ની કેટલી ?
૭. ૨૫ પચીસ ગજના ૩ કકડા દર ગજે ૧॥ આનાને ભાવે લીધા તો શું ખરચ થશે ?
૮. ૭૪ રૂપીઆથી ૧૧૧ રૂપીઆ કેટલા ગણા ?

(૮૧×૧॥થી ૯૦×૧॥)

મનોયત્ન ૪૩

૧. ૮૨ જણને ૧॥ દોઢ આનો વહેંચી આપો.
૨. ૨૯ ટોપલાની ૩ હારમાં ૧॥ દોઢ મણ અનાજ ભર્યું છે તો બધું મળીને કેટલું અનાજ હશે ?
૩. રૂા. ૨॥ ની મણના ભાવની બાજરી ૨૮ માટલામાં ૩ ત્રણ મણ ભરી તો કેટલાની હશે ?
૪. ૮૪ રૂપીઆથી ૧૨૬ રૂપીઆ કેટલા ગણા ?

(૯૧×૧॥થી ૧૦૦૦×૧॥)

૫. માથાદીઠ ૧॥ પાઇની લાણી કરતાં ૯૬ જણને શું આપવું ?
૬. ૯૩ રૂપીઆથી ૧૩૯॥ રૂપીઆ કેટલા ગણા ?
૭. ૧॥ સેકડો એટલે કેટલા ?
૮. ૧૫૦૦ એટલે કેટલા હજાર ?

અઢીઆ.

પાંચ કાગળ પાંચ છોકરાને આપી તેમની કને અડધા અડધા ફડાવવા અને દશ છોકરાને બબ્બે કાગળ આપવા.

પ્ર૦ જેની પાસે બબ્બે કાગળ છે તેને બીજો દરેક અડધો અડધો કાગળ વહેંચી આપો. (વહેંચી આપશે)

પ્ર૦ હવે દરેક પાસે કેટલા કાગળ થયા?

ઉ૦ દરેક પાસે બેને અડધો કાગળ થયા.

પ્ર૦ બેને અડધો એટલે કેટલા?

ઉત્તર ન આપે તો કહેવું કે **અઢી** કાગળ કહેવાય.

પ્ર૦ (બીજા છોકરાને) તમારી પાસે કેટલા કાગળ છે?

ઉ૦ મારી પાસે અઢી કાગળ છે.

પ્ર૦ અઢી એટલે કેટલા?

ઉ૦ બે અને અડધો.

પ્ર૦ કેટલા અડધા કાગળ ભેગા કરીએ તો અઢી કાગળ થાય.

ઉ૦ પાંચ અડધા કાગળ.

વીસ આખા ને દશ અડધા કાગળ તૈયાર રાખવા.

શીખવવાની રીત. **પાટીઆપર લખવાની રીત.**

૧ વાર ૨॥ કાગળ લઈએ તો ૨॥ કાગળ થાય માટે ૧×૨॥= ૨॥

૨	,,	૨॥	,,	૫	,,	,,	૨	૨॥	૫
૩	,,	૨॥	,,	૭॥	,,	,,	૩	૨॥	૭॥
૪	,,	૨॥	,,	૧૦	,,	,,	૪	૨॥	૧૦
૫	,,	૨॥	,,	૧૨॥	,,	,,	૫	૨॥	૧૨॥
૬	,,	૨॥	,,	૧૫	,,	,,	૬	૨॥	૧૫
૭	,,	૨॥	,,	૧૭॥	,,	,,	૭	૨॥	૧૭॥
૮	,,	૨॥	,,	૨૦	,,	,,	૮	૨॥	૨૦
૯	,,	૨॥	,,	૨૨॥	,,	,,	૯	૨॥	૨૨॥
૧૦	,,	૨॥	,,	૨૫	,,	,	૧૦	૨॥	૨૫

(૧×રાાથી ૧૦×રાા)

મનોયત્ન ૪૪.

૧. એક કોથળીમા રાા મણ ઘઉં માય તો તેવી ૫ કોથળીમાં કેટલા?

૨. રાા રૂપીએ મણ ચોખા મળે ૭ મણની કિંમત શી?

૩. રૂા. ૧૧ આ. રાાની રાા મણ ચોળી આવી તો મણનો ભાવ શો ?

૪. એક રૂપીઆનું રાા શેર ઘી મળે તો ૯ રૂપીઆનું કેટલું ?

(૧૧×રાા થી ૨૦×રાા)

૫. એક માણસ રોજના રૂા. રાા લેખે રૂા. ૩રાા કેટલા રોજના કમાય ?

૬. રૂા. રાા ની આની લઇ દરેકને આની આપતાં કેટલાને અપાશે ?

૭. રૂપીઆની રાા ગજની બનાત ૩૫ ગજ લઇએ તો શું ખરચ થાય ?

૮. એક માણસે રાા રૂપીઆના ભાવની ૧૭ છત્રી ને તેજ ભાવની ૧૫ ટોપી લીધી તો કુલ ખરચ શું થશે ?

(૨૧×રાા થી ૩૦×રાા)

મનોયત્ન ૪૫.

૧. રૂા. રાા ના ભાવની ૨૨ મણ દાળ ભરી ને મણ દીઠ ૨ આના મજુરી બેઠી તો શું ખરચ આવશે ?

૨. રાા આનાના ભાતના ૨૫ દાડમની કિંમત શી ?

૩. ૨૪ સફરજનના ૩।। રૂપીઆ તો દર નંગની કિંમત શી ?

૪. ૫ આનાના ૨૪ શેર વેંગણ આણ્યાં તો શેરનો ભાવ શો ?

(૩૧×૨।। થી ૪૦×૨।।

૫. ૩૨ ધા કાગળના રૂા. ૮૦ બેઠા તો એક ધાનો ભાવ શો ?

૬. રૂા. ૨।।ના ભાવની કેટલી ખુરસીનો ૬ રૂપીઆમાં ૧ આનો ઓછો આપ્યો હશે ?

૭. રોજ ૨।। આના ધર્માદા કરતાં ૩૫ દિવસમાં શું આપશે ?

૮. ૪૦ સાધુને ૨।। રૂપીઆ સરખે ભાગે વહેંચો.

(૪૧×૨।। થી ૫૦×૨।।)

મનોયત્ન ૪૬.

૧. એક આનાના ૨।। બ્લાટીંગ પેપર મળે તો ૧૧૦ ની કિંમત શી ?

૨. ૨૨ છોકરાની બે હારના દરેક છોકરાને ૨।। અઢી કાગળ આપવા કેટલા વેચાતા આણવા.

૩. ૪૬ કાગળથી ૧૧૫ કાગળ કેટલા ગણા ?

૪. ૪૮ રૂપીઆ ૧૨૦ રૂપીઆનો કેટલામો ભાગ કહેવાય?

(૫૧×૨।। થી ૬૦×૨।।)

૫. દરેક મજુર ૨।। મણ ધઉં ઉંચકે તો ૫૨ મજુર કેટલા ઉચકે ?

૬. ૨૭ છોકરાના દરેક હાથમાં ૨॥ શેર પેંડા હોય તો બધા મળીને કેટલા શેર હશે ?

૭. ૧૪૦ ગજ માદરપાટમાંથી ૨॥ અઢી ગજના કેટલા કકડા થાય ?

૮. એક ધડિઆળીએ રૂા. ૧૪૫નાં ૫૮ ધડિઆળ લીધાં તો દરેકનો ભાવ શો ?

(૬૧×૨॥ થી ૭૦×૨॥)

મનોયત્ન ૪૭.

૧. ૧૫૫ સફરજન ૬૨ છોકરાને સરખે ભાગે વહેંચો.

૨. ૨॥ આનાની એક કેરી તો રૂા. ૧૦ ની કેટલી ?

૩. ૬૬ રૂપીઆથી ૧૬૫ રૂપીઆ કેટલા ગણા ?

૪. ૨॥ રૂપીઆનો રોજવાળો કેટલા રોજના રૂ. ૧૫૨॥ કમાય ?

(૭૧×૨॥ થી ૮૦×૨॥)

૫. ૨॥ અઢી રૂપીઆની ૭૨ ઢગલીના કેટલા રૂપીઆ?

૬. મેં રૂા. ૨॥ ના ભાવની ૨૫ પચીસ મણ બાજરીના ૩ ઢગલા ખરીધા તો શું આપવુ પડશે ?

૭. ૨૦ ઘોડાની ૪ ટુકડીને ઘોડા દીઠ મહીને ૨॥ મણ અનાજ આપતાં કુલ કેટલું અનાજ વપરાશે ?

૮. ૭૬ રૂપીઆ એ ૧૭૫ રૂપીઆનો કેટલામો ભાગ ?

(૮૧×૨॥ થી ૯૦×૨॥)

મનોયત્ન ૪૮.

૧. ૯ નવ હાફુસની કેરીની ૯ ઢગલી, કેરી દીઠ ૨॥ આના લઇ વેચી તો શું મળશે ?

૨. એક વેપારીએ રૂા. ૨૦૦ની ૮૦ પાઘડી વેચાતી લીધી. ૧૦ રૂપીઆ નફો લેવો હોય તો દરેક પાઘડી કેટલે વેચવી ?

૩. ૨૩૦ રૂપીઆની ૯૦ પાઘડી લઇ રૂા. ૨॥ ને ભાવે બધી વેચી તો કેટલી ખોટ જશે ?

૪. ૩૦ ત્રીસ સિપાઇની ૩ ટુકડીમાં રોજ માણુસ દીઠ ૨॥ શેર ખોરાક અપાય તો રોજ કેટલું અનાજ વપરાય ?

(૯૧×૨॥થી ૧૦૦૦×૨॥)

૫. ૯૨ રૂપીઆથી ૨૩૦ રૂા કેટલા ગણા ?

૬. ૨૩ શેરડીના ૪ કટકા કરી દરેક કટકો ૨॥ પૈસે વેચે તો શું મળે ?

૭. ૨૪૦ સંતરાં ૯૬ છોકરાને સરખે ભાગે વહેંચો.

૮. ૨॥ સેંકડા એટલે કેટલા ?

પરચુરણ.

મનોયત્ન ૪૯.

૧. ૩૨૦ મણકામાં ૬૦ મણકા ઉમેરીએ તો કેટલા થાય?

૨. ૫૦ છોકરામાં ૨૦ ગેરહાજર છે, તો હાજર કેટલા ?

૩. ૯૦ ગજ કાપડમાં બીજું ૬૨ ગજ ઉમેરીએ તો કેટલું થાય ?

૪. ૨૨ પેનસીલમાં બીજી ૬૮ પેનસીલ નાંખીએ તો કેટલી થાય ?

૫. ૫૬ પેનમાંથી કેટલી આખી હોય તો ૧૮ ભાંગેલી મનાય ?

૬. ૨૭ છોકારાની બે હારમાં છોકરા કેટલા ?
૭. એક છોકરાને ૫ કેરી આપીએ તો ૩૬ છોકરાને કેટલી ?
૮. ૧૫ રૂ.ની ૧૨ હારમાં રૂપીઆ કેટલા ?
૯. ૨૫ રૂ.ની ૪૬ નોટના રૂપીઆ કેટલા ?
૧૦. ૩ રૂ ૭ આ.ના ૫ આને ભાવના કેટલા પેંડા આવે?
૧૧. ૭ આનાના ૧૨ સરખા ભાગ પાડો.
૧૨. ૧ રૂ ૧૦ આનાની બેઆની કેટલી ?
૧૩. એક સુથારનો રોજ ૧ રૂ. ૨ આના હોય તો ૧૪ દિવસે શું કમાય ?
૧૪. ૮ ગેણીના રૂપીઆ કેટલા ?
૧૫. ૧૩૫ રૂપીઆની કેટલી ગેણી ?
૧૬. ૧૪૪ આનાના રૂપીઆ કેટલા ?
૧૭. રૂ ૧૫૩ ના ૯ બળદ ખરીદ્યા તો દરેક બળદની કિંમત શી ?
૧૮. ૩ રૂ. ૧૧ આને મણ ગોળ મળે તો ૧૮ મણની કિંમત શી ?
૧૯. એક માણુસ ૧૯ દિવસમાં ૨ રૂ. ૬ આનાનો મેવો ખાય તો રોજ કેટલાનો ખાતો હશે ?
૨૦. ૨ આના ૪ પાઇના ભાવના ૨૦ સંતરાની કિંમત શી ?
૨૧. ૩ આના ૬ પાઇ ૨૧ બ્રાહ્મણને સરખે ભાગે વહેંચો.
૨૨. પાા આનાની ૨૨ શેર દુધી મળે તો ૭ આનાની કેટલી ?
૨૩. ૯ આ ૭ પાઈમાંથી દરેકને ૫ પાઇ વહેંચીએ તો કેટલાને વહેંચાય ?
૨૪. એક માણસને એકેક પાવલી આપીએ તો રૂ. ૬ કેટલાને અપાય ?

૨૫, ૩ આ. ૪ પાઇની ૧ ગજ છીંટ મળે તો ૨૫ ગજનું શું ?

૨૬. ૨૦૮ બેઆની કેટલા રૂપીઆની ?

૨૭. ૮ આનામાંથી શું લઇએ તો છોકરા દીઠ બે અ- ધેલા વહેંચતાં ૨૭ છોકરાને સરખે ભાગે વહેંચાય?

૨૮. ૩ આના ૬ પાઇ ૨૮ બ્રાહ્મણને સરખે ભાગે વહેંચો

૨૯. ૭ . રૂ. ૨ આના ૨૯ છોકરાને એક સિક્કાથી વહેચો ?

૩૦. ૩૦ મણ જુવારના ૬૧ રૂ ૧૪ આના તો મણનો ભાવ શો ?

૩૧. ૧૩ મજુરોને રૂ. ૬ાા આપવા દરેકને જે રોજ આપવો પડે તેજ રોજે ૧૫ મજુરને શું આપવું ?

૩૨. અડધા રૂપીઆના રોજવાળા જેટલા મજુરને રૂ. ૧૪ાા વહેચાય તેટલા મજુરને ૦ાા આનો વધારે આપીએ તો કુલ શું જોઇએ ?

૩૩. એક માણુસે ન્યાત જમાડવા ૫૩ મણ દુધી રૂ. ૨૬ાા આપીને લીધી તો દુધીનો ભાવ શો ?

૩૪. એક નિશાળમાં ૭૫ છોકરા છે. પણ છોકરા દીઠ અચ્છેર પતાસા વહેચતાં ૩૮ાા શેર પતાસાં વહેંચવા બીજા કેટલા છોકરા વધારવા ?

૩૫. ૩૦ ગેણી ૯૦૦ માણુસોને સરખે ભાગે વહેંચો.

૩૬. અડધો દશક એટલે કેટલા ? અડધો સેંકડો એટલે કેટલા ? અડધો હજાર એટલે કેટલા ?

૩૭. ૬ આનાનાં મણ વેંગણ મળે તો ૦ા મણનું શું ?

૩૮. ૧૫ રૂપીઆનો પગારદાર ૩ાા રૂ. કેટલી મુદતે કમાય?

૩૯. એક છોકરો રોજ ૧ પૈસો ખરચે તો ૭ા આના કેટલે દિવસે ખરચે ?

૪૦ રૂા. ૦। નું શેરના ભાવનું ૩૮ શેર શીખંડ લઇ ૫ પાંચ રૂપીઆની ૨ નોટ આપી તો પાછું શું મળશે ?

૪૧. રૂા. ૦।નું એક અનનસ વેચાય તો ૪૭ ની કિંમત શી ?

૪૨. એક ગેણીની પાવલી કેટલી ?

૪૩. એક તાકામાં ૬૬ વાર કપડું આવે તો ૦। તાકામાં કેટલું ?

૪૪. એક પાઇની ૦। શેર પાપડી તો ૩ બેઆનીની કેટલી ?

૪૫. ૪ આનાના ભાવના ૮૭ દાડમ લઇ ૨ આના મજુરી આપી તો કુલ ખરચ શું ?

૪૬. ૦। દશક એટલે શું ? ૦। સેંકડો એટલે કેટલા ? ૦। હજાર એટલે કેટલા ?

૪૭. રૂા. ૧॥ની મણ જુવાર મળે તો ૭ મણનું શું ?

૪૮. ૨૦ માણસને ૧॥ દોઢ આનો વહેંચી આપવા કેટલી બે આની વટાવવી ?

૪૯. એક બદનમા ૧॥ ગજ કપડુ જાય તો તેવા ૨૫માં કેટલું જાય ?

૫૦. ૩૪ રૂા. કરતા ૫૧ રૂા કેટલા ગણા ?

૫૧. ૧॥ દેંઢ મણની ૧૦ ઢગલી વાળી ૫ હારમાં કેટલું અનાજ ?

૫૨. ૧॥ રૂપીઆની કિંમતની કેટલી ચોપડીના રૂા. ૧૦૦ ની નોટ વટાવતાં રૂા. ૧૦ પાછા મળે ?

૫૩. ૧૧૭ રૂપીઆનો કેટલામો ભાગ ૭૮ રૂપીઆ ?

૫૪. ૭ આના એ ૭ રૂા. ૧૪ આનાનો કેટલામો ભાગ ?

૫૫. ૧૫ એટલે કેટલા દશક? ૧૫૦ એટલે કેટલા શતક, ૨ા હજાર એટલે કેટલા ?

૫૬. ૨ા રૂાની બેઆની કેટલી ?

૫૭. રૂા. ૪૭ાા એ રૂા. ૧૯થી કેટલા ગણા છે ?

૫૮. ૪ રૂા. ૧ આનાની ૨૬ ગજ છીટ મળે તો ૩ ગજનું શું ?

૫૯. દરેકને ૨ા આના લેખે રૂા ૬ા કેટલાને વહેંચાય?

૬૦. ૧ આનાના ૨ા શેર લેખે ૩ રૂપીઆ ૨ આનાના બોર લઇ ૨૫ શેર માય એવા કેટલા કોથળા ભરવા ?

૬૧. ૬૦ છોકરાને જણદીઠ ૨ા શેર લેખે પતાસાં વહેંચવાં છે જો એક મજુર ૩૦ શેર પતાસા લાવે તો બધાં લાવવાને કેટલા મજુર જોઇએ ?

૬૨. એક છાપરાની ચળામણ રૂા. ૨ા લેખે રૂા. ૧૯૨ા કેટલા છાપરાના ?

૬૩. ૨ા આનાવાળી સ્લેટ ૮૫ છોકરાને એકેક લેખે આપતાં શુ ખરચ થશે ?

૬૪. ૨૫૦૦ એટલે કેટલા હજાર ? ૨ા દશક એટલે કે-ટલા ? ૨૫૦ એટલે કેટલા સો ?

૬૫. ૧રૂા. ૧૯૨ છોકરાને સરખે ભાગે વહેચો ?

૬૬. ૬૪ છોકરાને ૨ રૂા સરખે ભાગે વહેંચો ?

૬૭. ૧૨૮ છોકરાને ૧ રૂા. સરખે ભાગે વહેંચો .

૬૮. ૩૨ છોકરાને એકજ સિકકાથી રૂા.૧ વહેચી આપો

૬૯. ૮૮ છોકરામાથી ૩૯ છોકરા હાજર હતા. ગેરહાજર છોકરાને ૦ા આનો દંડ કર્યો તો દંડની કેટલી રકમ થશે ?

૭૦. ૯૦ નારગીમાંથી ૭૫ સારી હતી સારી નારંગી ૧ાા આને ને બગડેલી ૦ા આને વેચી તો શુ મળશે ?

૭૧. ૪૦ નારંગીમાં બીજી ૫૦ નારંગી ઉમેરી દરેક ૨॥ આને વેચી તો શું મળશે ?

૭૨. ૮૦ સંતરાં ૫રૂપીઆના લઇ ૦॥ આનો નફો લઇ દરેક સંતરૂં વેચ્યું તો શું કમાશે ?

૭૩. ૮૪ મણ જુવાર હતી તેમાંની ૨૮ મણ ૨ રૂા. ને ભાવે ને બાકીની ૨॥ રૂા. ને ભાવે વેચી તો શું મળશે

૭૪. એક માણસ ૧ રૂપીએ ૧ પાઇ ધર્માદા કરે તો ૧ રૂા. ધર્માદા કરવાને કેટલાની આવક હોવી જોઇએ ?

૭૫. ૭ છોકરા ૧૨ બાર સફરજન લાવ્યા. પહેલા પાંચ ૧॥ આનાના ભાવના લાવ્યા ને બીજા બે ૨॥ આનાના ભાવના લાવ્યા તો કુલ કેટલાનાં સફરજન આવ્યાં ?

૭૬. ૧૪ રૂપીઆની ૩૫ શેર સાકર મળે ૧૧ રૂપીઆની કેટલી ?

૭૭. ૧૨॥ રૂપીઆમાં ૦॥ રૂપીઓ ઉમેરીએ તો કેટલા થાય

૭૮. ૧૧ આનાની પા॥ શેર હળદર મળે તો ૩ આનાની કેટલી ?

૭૯, ૩૬ પૈસાનાં ૯ શેર કારેલાં મળે તો ૦। શેરનું શું ?

૮૦ ૩૭॥ આનામાં કેટલા આના ઉમેરીએ તો ૪૦ થાય ?

૮૧. રૂા. ૨૦માં કેટલા અર્ધા ઉમેરીએ તો ૨૧ થાય ?

૮૨. ૧૦। રૂપીઓમાંથી ૦। પા રૂપીઓ કેટલી વાર લઇ શકાય ?

૮૩. ૫૪ રૂપીઆમાંથી ૧॥ દોઢ રૂપીઆ વાળી કેટલી ટોપીઓ આવે ?

૮૪. ૨॥ અઢીઆના વાળી ૧૭ સ્લેટ લેવાને કેટલા આના જોઇએ ?

૮૫. ૮૭ાા કાગળમાંથી ૨ાા અઢી કાગળ કેટલી વાર લઈ શકાય ?

૮૬. મારા એક હાથમાં ૧૦ પાવલાં ને બીજા હાથમાં ૫ અર્ધાં રૂપીઆ હોય તો બધા મળી રૂપીઆ કેટલા ?

૮૭. ૨૪ રૂપીઆની ૯૬ શેર બદામ મળે તો ૫ રૂપીઆની કેટલી ?

૮૮. ૧૬ાા રૂપીઆમાં ૧ાા રૂપીઓ ઉમેરીએ તો કેટલા થાય ?

૮૯. ૪૨ાામાંથી ૨ાા બાદ કરીએ તો કેટલા રહે ?

૯૦. ૧૧ા આનામાંથી ૧ા આનો બાદ કરીએ તો શું રહે ?

૯૧. ૧૨ાા આનામાં ૨ અર્ધાં આના ઉમેરીએ તો કેટલા થાય ?

૯૨. ૪ અર્ધાં, ૨ પાવલી, ને ૪ બેઆની મળી કેટલા રૂપીઆ થાય ?

૯૩. મેં એક પાકીટ ૨ાા રૂપીએ બીજું ૨ સવા સવા રૂપીએ વેચ્યું તો શું ઉપજ્યું ?

૯૪. ૧૦ પાવલાં, ૨૦ બેઆની અને ૪૦ આના મળી કેટલા રૂપીઆ થાય ?

૯૫. ૧૧ અઢી શેરીમાં ૩ અઢી શેરી ઉમેરીએ તો કેટલા શેર થાય ?

૯૬. ૧૫ શેર દાળમાં ૪ વાર ૧ા સવા શેર દાળ ઉમેરીએ તો કેટલી થાય ?

સમાપ્ત.

જાહેર ખબર:

આ તથા ધો. ૪થાનું શાળોપયોગી ગણિત નીચે લખેલા સ્થળેથી મળશે.

ધોરણવાર બીજાં શાળોપયોગી મુ' છપાય છે.